БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 115 (18.891). • Якшанба, 20 май 1984 йил • Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг Москвадаги «Серп и Молот» металлургия заводи ишчилари билан учрашувда сўзлаган нутқини ўзбек тилида китобча қилиб босмадан чиқарди.

(ЎзТАГ).

К. У. ЧЕРНЕНКОнинг

Америка олимлари мурожаатига жавоби

Ҳурматли жаноблар!

Сизлар жаҳон мамлакатларининг раҳбарларига мурожаат этиб, ажал келтирувчи қуролнинг космосга чиқарилишига йўл қўймасликка, қуролланиш пойгасининг янги йўналиши пайдо бўлишининг олдини олишга яна даъват этганлигингиз ғоят муҳимдир. Шу муносабат билан Американинг таниқли олимлари билдираётган хавотирлик бизга жуда тушунарли.

Космик фазо фан ва техника улуғвор ютуқларининг рамзи бўлиб қолди. Уни тинч йўл билан ўзлаштириш талайгина самаралар бермоқда. Аммо баъзи кимсалар космосни агрессия ва уруш майдонига айлантиришни истардилар. АҚШда эълон қилинган режалардан шу нарса яққол кўриниб турибдики, космосга ракетага қарши воситаларни чиқариш, йўлдошларга қарши ҳар хил турдаги системаларнинг ишлаши учун кенг имконият яратиб бериш, ердаги, осмондаги ва денгиздаги нишонларга зарба уриш мақсадида қуролларнинг ўта янги турларини жойлаштириш мўлжалланмоқда.

Совет Иттифоқи ҳар қандай турдаги қуроллар билан, шу жумладан космик қуроллар билан қуролланиш пойгасига қатъиян қаршидир. Айни вақтда шу нарса тушунарли бўлиши керакки, Совет Иттифоқи космосдан таҳдид қилинаётган бир пайтда ўз хавфсизлигини пухта таъминлаш учун чоралар кўришга мажбур бўлади. Космос орқали ҳарбий устунликка йўл очиш мумкин, деган режалар хом хаёлдир. Бироқ шундай режалардан воз кечишни истамаяптилар, бу эса ниҳоятда хатарли оқибатларни келтириб чиқариши мумкин. Вақт ғаниматида воқеаларнинг шундай боришига йўл қўймаслик — масъулиятли давлат арбобларининг, олимларнинг, инсоният келажаги тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилаётган барча кишиларнинг бевосита бурчидир.

Қуролланиш пойгасини космосга олиб чиқишдан иборат машъум режалар реал воқеликка айланмаслиги учун Совет Иттифоқи мумкин қадар кўпроқ куч-ғайрат сарфлашга тайёр эканлигини яна бир бор таъкидлайди. Космосни у ерда қурол жойлаштиришдан пухта иҳота қилишга қаратилган сиёсат давлатларнинг мажбурий хулқ-атвор нормаси, ҳамма эътироф этган халқаро мажбурият бўлиб қолиши кераклигига ишончимиз комил.

Биз ракетага қарши кенг кўламдаги мудофаа системалари ишлаб чиқилишига қатъиян қаршимиз. Бундай системалар ядровий агрессияни жазосиз амалга оширишга мўлжалланган системалардан бошқа нарса деб қаралиши мумкин эмас. Ракетага қарши мудофаа юзасидан Совет — Америка муддатсиз шартномаси мавжуд бўлиб, у ана шундай системалар яратилишини тақиқлайди. Шартномага сўзсиз риоя этилиши керак. Ракетага қарши системаларни космосда жойлаштириш ғоясининг ўзидан тантанали суратда воз кечиш мана шу шартноманинг руҳи ва мазмунига, космик фазонинг бутун инсоният манфаатлари йўлидаги тинч статусини таъминлаш вазифасига мос келган бўлур эди. Бундай тадбир дунёнинг ҳамма томонларида инсониятнинг тинч келажаги тўғрисида қилинаётган чинакам ғамхўрлик ифодаси деб қабул қилинган бўлур эди.

Йўлдошларга қарши қуролни тақиқлаш тўғрисидаги масала ҳам сира кечиктириб бўлмайдиган масаладир. Бундай қуролни жойлаштириш вазиятни кескин суратда беқарорлаштиришга, тўсатдан ҳужум қилиш хавфини кучайтиришга олиб келган, ядро қуролига эга бўлган давлатлар ўртасида ишончни таъминлаш борасидаги куч-ғайратларга путур етказган бўлур эди. Буларнинг барчаси қанчалик хатарли эканлиги мутахассис олимлар бўлмиш, сизларга ҳаммадан кўра яхшироқ тушунарлидир.

Космик фазони ҳарбийлаштиришдан иборат даҳшатли жараён муқаррар тус олмасдан туриб шошилинч қадамлар қўйиш зарур. Бу ишда пропаганда мақсадидаги найрангларга, бирон-бир муваққат афзалликларни ўзига таъминлаб олиш йўлидаги уринишларга ўрин бўлмаслиги керак. Космоснинг ҳарбийлаштирилишига йўл қўймаслик проблемаси — умумбашарий аҳамиятга молик проблемадир. Бу проблема тубдан ҳал этишни талаб қилади. Шундай ҳал этишга бемалол эришса бўлади. Халқлар олдидаги масъулиятни тўла-тўкис англаш, шартномага эришиш иродасини намоён этиш лозим.

Биз қурол-яроғнинг космос сари йўлини тўсишга интилиб, космик фазода ва космосда туриб Ерга нисбатан куч ишлатишни тақиқлаш тўғрисида шартлашиб олишни таклиф этдик. Бундай шартнома, жумладан йўлдошга қарши қуролдан батамом воз кечишни, шу жумладан ҳозирдаёқ мавжуд шундай системалар тугатилишини назарда тутган бўлур эди. СССР шартномага эришишни енгиллаштириш учун йўлдошларга қарши қуролни бошқа мамлакатлар ҳам космосга чиқармай турганларига қадар у ҳам шундай иш тутишини бир томонлама тартибда эълон қилди.

Совет Иттифоқининг ташаббуси жаҳонда кенг кўламда қўллаб-қувватланди. Тегишли амалий тадбирларни ишлаб чиқишга киришишдан воз кечишни сира ҳам оқлаб бўлмайди ва оқлаш ҳам мумкин эмас. Космик фазони ҳарбийлаштиришнинг барча йўлларини пухта тўсиб қўйишни назарда тутиб, ҳеч қандай шартлар ёки писандаларсиз расмий музокараларни бошлаш талаб этилади. Мана шу одилона ва ниҳоятда инсонпарвар мақсадга кўмаклашиш — барча мамлакатлардаги сиёсат ва жамоат арбобларининг бурчидир. Совет Иттифоқи тегишли шартномага эришиш учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилишга азму қарор берган.

Сизларнинг киши бошқарадиган, шунингдек киши бошқармайдиган космик кемалардан ҳарбий мақсадларда фойдаланишни чеклаш тўғрисидаги шартноманинг совет лойиҳасидаги қоидага тааллуқли конкрет фикр-мулоҳазаларингизга келганда, уни расмий музокаралар чоғида кўриб чиқиш мумкин бўлур эди.

Мавриддан фойдаланиб, сизларга қуролланиш пойгаси космик фазога ёйилишининг олдини олиш борасидаги олижаноб фаолиятингизда муваффақият тилайман.

Ҳурмат билан

К. ЧЕРНЕНКО.

КОСМОС ҲАРБИЙЛАШТИРИЛИШИГА ҚАРШИ

Американинг таниқли олимлари Р. Гарвин билан К. Саган КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненкога мактуб йўллаб, унда космик фазо ҳарбийлаштирилиши билан боғлиқ хавф-хатар сабабли астойдил ташвишланаётганликларини билдирадилар.

Мактуб муаллифлари БМТ Бош Ассамблеясининг ўтган сессияси муҳокамасига тақдим этилган шартнома — «Космик фазода ва космосда туриб Ерга нисбатан куч ишлатишни тақиқлаш тўғрисидаги шартнома»нинг Совет лойиҳасини қўллаб-қувватлаб фикр билдирадилар.

Улар Совет Иттифоқи космик қуролни тақиқлаш тўғрисидаги масала юзасидан 1983 йил баҳорида Америка олимлари ва жамоат арбобларидан катта бир группасининг даъватига ижобий жавоб қайтарганлигини қайд этиб ўтадилар. Эндиликда улар проблема тобора кўпроқ кескинлашиб бораётганлигини ҳисобга олиб, яна жаҳон мамлакатлари раҳбарларига ҳар қандай қурол турлари космосда жойлаштирилишини, шунингдек, ҳар қандай давлатнинг йўлдошларига зиён етказилишини ёки уларнинг йўқ қилинишини тақиқловчи битим тўғрисида шартлашиб олиш даъвати билан яна мурожаат этмоқдалар.

Мактуб муаллифлари киши бошқарадиган космик кемалардан ҳарбий мақсадларда фойдаланишни чеклаш хусусида баъзи конкрет мулоҳазаларини баён этадилар. (ТАСС).

ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ

МЕҲНАТ—ШАРАФ

Инсон ҳаётида шундай унутилмас кунлар бўладики, у бир умрга муҳрланиб қолади. Ҳаёт йўлини хотирага олганида ана шу унутилмас, шодиёна кун ҳамиша ёдга келаверади.

Ангрен шаҳарсозлик бошқармасининг бўёқчиси Хайринисо Норматова ҳаётида 1984 йил бир умрга ёдда қолиши, табиийдир. У 23 ёшида мамлакатимизнинг олий ҳокимият органи — СССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессиясида унга янада юксак ишонч билдирилди: СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосари қилиб сайланди.

Хайринисо ўзбек кончилари ва нурчилари шаҳри — Ангренда туғилди. Ўрта мактабни муваффақиятли тугатди. Меҳнат фаолиятини бундан беш йил илгари бошлади. Қисқа фурсат ичида бўёқчилик касбини эгаллади. Комсомол-ёшлар бригадаси аъзоси бўлди. Ҳамкасблари ишлаб чиқариш топшириқларини 120-130 процентга етказиб бажариб кўпчиликка ўрнак бўлишяпти. Бажарилган ишларнинг сифатига доимо «аъло» баҳо берилади. Бундай коллективда ишлаш Хайринисодан янада жонбозлик, фидокорлик кўрсатишга, янада ғайрат-шижоат билан ишлашга чорлади. Бугунги кунда у бунёдкорлар сафида. Бўёқчилик касбини эгаллаётган ёшлар билан ўз тажрибасини ўртоқлашади. Кейинги уч йил ичида у 13 қизга бўёқчилик касбини ўргатди.

Ангрен шаҳри шароитида турар жой бинолари қурилишида янгиликларни қўллаш, қурилиш-монтаж ишлари таннархини арзонлаштириш сингари муҳим масалалар Ҳ. Норматованинг диплом ишининг асосий мавзуидир. У Беруний номли Тошкент политехника институтининг Ангрендаги филиалида, қурилиш факультетининг 6-курсида таълим олмоқда.

— Жонажон Коммунистик партиямиз ривожланган социализм жамиятини планли равишда ва ҳар томонлама такомиллаштириш йўлини тутган ҳозирги пайтда ҳар бир касб эгаси олдида масъулиятли вазифалар турибди, — дейди Ҳ. Норматова. — Уларнинг ҳал этилишида ҳар биримиз зўр фидокорлик билан ишлашимиз керак. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. У. Черненко СССР Олий Совети биринчи сессиясида, Москвадаги «Серп и Молот» металлургия заводи ишчилари билан учрашувда сўзлаган сермазмун нутқлари бизни янги зафарларга чорлаяпти. Партиямиз янги дунё кишисини камол топтириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётган экан, биз ҳам виждонан меҳнат қилишимиз, давлат маблағини тежаб-тергаб сарфлашимиз керак. Ҳовли тўйлари ўтказаётган совет оилаларини кўриб ниҳоятда қувониб кетаман. Бунда биз қурувчилар, бўёқчиларнинг ҳам муносиб ҳиссалари бор, албатта. Уй-жойлар янада сифатли, кўркам, ҳар тарафлама қулай бўлиши учун курашиш асосий мақсадимиз бўлиши лозим. Бизнинг бригадамиз ана шунга интиляпти. Эл-юрт кўрсатган юксак ишончни оқлаш йўлида, беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш учун маҳоратимни сарфлайман.

Меҳнат қилган элда азиз. Халқ хизматкори, оддий касб эгаси Хайринисо Норматованинг бугунги кундаги ҳаёт йўли ана шунинг биргина мисолидир.

Суратда: СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосари, Ангрен шаҳарсозлик бошқармасининг бўёқчиси Хайринисо Норматова.

В. Казанцев фотоси.

(ЎзТАГ).

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИНИНГ РЕЗЕРВЛАРИ ИШГА СОЛИНСИН

ЛЕНИН ЙЎЛИ (Сурхондарё области), 19 май. (ЎзТАГ). Ленин йўли районидаги Будённий номли совхозда бугун республика кенгаши бўлиб ўтди, унда агросаноат комплекси проблемалари юзасидан ўтказилган Бутуниттифоқ иқтисодий кенгашининг якунлари ҳамда партия, совет ва хўжалик органларининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ва республика агросаноат комплексининг бошқа тармоқлари самарадорлигини ошириш соҳасидаги вазифалари муҳокама этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев доклад қилди. Партия билан ҳукумат мамлакат қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш масалаларига жуда катта эътибор бермоқдалар, деб уқтирди у. Бу КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумлари қарорларида, СССРнинг Озиқ-овқат программасида ўз ифодасини топди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг партия қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисида ғамхўрлик қилишни иқтисодий вазифагина эмас, шу билан бирга биринчи даражали социал-сиёсий вазифа ҳам деб билади деган сўзларини мамлакат, шу жумладан Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳаракат қўлланмаси, деб қабул этдилар.

Кейинги уч йил ичида республика пахтачилигини ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришга давлатнинг салкам 7 миллиард сўм пули сарфланди, колхозларнинг капитал маблағи ҳам қўшиб ҳисобланадиган бўлса бу пул 8 миллиард сўмдан ошиб кетади. Катта миқёсдаги сув хўжалиги ишлари амалга оширилди, суғориладиган ерларнинг улкан массивлари ўзлаштирилмоқда, янги хўжаликлар барпо этилди. Республика колхоз ва совхозлари тобора кўп миқдорда замонавий техника, минерал ўғит, бошқа химиявий моддалар олмоқдалар. Фан-техника тараққиёти ютуқлари кенг жорий этилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси пахтачилик, чорвачилик ва бошқа тармоқларни интенсивлашни таъминлади.

Беш йилликнинг ўтган уч йилидаги, айниқса ўтган йилдаги мураккаб об-ҳаво шароитларига қарамай, колхозчиларнинг, совхозлар ишчилари ва мутахассисларнинг фидокорона меҳнати, партия ва совет органларининг куч-ғайратлари туфайли эришилган ишлаб чиқариш даражасини сақлаб қолишга муваффақ бўлинди, баъзи кўрсаткичлар бўйича эса бу даражадан ўзиб ҳам кетилди. Республиканинг Озиқ-овқат программасини бажаришга қўшаётган ҳиссаси ортди. Беш йилликнинг уч йили мобайнида маҳсулотнинг ҳамма асосий турлари юзасидан белгиланган давлат харид планлари ошириб бажарилди.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг иқтисодий самарадорлигини оширишда силжиш бошланди. Бултур меҳнат унумдорлиги 3,4 процент ошди. Колхозлардаги соф даромад ва совхозлардаги фойда миқдори кўпайди.

Шу билан бирга агросаноат комплексининг резервларидан ҳали тўла-тўкис фойдаланилмаяпти. Кўпгина хўжаликлар, айрим районлар ва областлар анчагина миқдордаги маҳсулотни ололмаяпти. Пахта ҳосилдорлиги суст кўтарилмоқда. Айрим колхоз ва совхозларда унинг ҳосилдорлиги ҳатто камайиб кетди. Ҳозирги беш йилликда Наманган, Сирдарё, Жиззах, Андижон областлари пахта тайёрлаш планини бажармади. Қорақалпоғистон АССРда планга нисбатан анчагина миқдордаги шоли, картошка, сабзавот, полиз маҳсулотлари берилмади. Бир қанча областларнинг, жумладан Самарқанд, Навоий областларининг чорвадорлари ҳам давлатдан қарздор бўлиб қолдилар.

Пахта толасининг сифати актуал проблемалигича қолмоқда, бир қанча областларда тола кам чиқаётганлиги шундан далолат беради. Вужудга келган системада пахта етиштирувчи хўжаликлар толанинг чиқишини, яъни пахтачиликнинг пировард маҳсулотини ҳисобга олмасдан рағбатлантирилаётганлиги оқибатида шундай бўлмоқда. Пахтани асраш ва қайта ишлашда ҳали кўпгина камчиликлар бор. Пахтачиликнинг агросаноат интеграциясини жадаллаштириш, пахта етиштириш ва уни қайта ишлаш жараёнини узвий равишда бирга қўшишдан иборат объектив зарурат етилди.

Чорвачиликда катта камчиликлар бор. Кўпгина хўжаликларда бу тармоқнинг самарадорлиги паст. Ем-хашак базаси заиф ривожланаётганлиги, чорва маҳсулдорлигининг пастлиги бунинг асосий сабабидир. Бир қанча жойларда аҳолидан харид қилинаётган чорва моллар ўстирилмай ва семиртирилмай гўштга топширилаётганлигини қораламоқ керак, бу практика хўжаликларга катта моддий зарар етказмоқда, давлат эса кўп миқдордаги гўштни ололмай қолмоқда.

Кейинги йилларда давлат колхоз ва совхозларнинг экономикасини соғломлаштириш мақсадини кўзловчи тадбирларни кўрди, жумладан, пахта ва бошқа турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг харид нархлари оширилди. Бироқ шу тадбирлар натижасида жамоат ишлаб чиқариши рентабеллигини ошириш учун вужудга келган имкониятлардан ҳали тўла-тўкис фойдаланилмаяпти. Хўжаликни ношудлик билан юритиш, ишлаб чиқаришни нотўғри ташкил этиш оқибатида бир қанча колхоз ва совхозлардаги маҳсулот, шу жумладан, пахтанинг ҳам таннархи ошди. Аввало, унумсиз харажатлар кўпайиши, айниқса, қўл меҳнати чиқимлари ортиши натижасида шундай аҳвол рўй бермоқда. Маблағларнинг сарфланиши устидан ҳамон дуруст контроллик қилинмаяпти. Қўшиб ёзиш ва кўзбўямачилик ҳолларига йўл қўйилмоқда.

Мана шу ва бошқа фактлар хўжасизлик, масъулиятсизликдангина эмас, шу билан бирга район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг хўжаликлар мутахассислари ва раҳбарлари ўртасидаги ғоявий-тарбиявий иши савияси етарли эмаслигидан ҳам далолат беради. Колхоз ва совхозлардаги молиявий ва иқтисодий ишни тубдан яхшилаш учун ҳамма чораларни кўриш, улардаги иқтисодий бўлимларнинг ишини тегишли даражага кўтариш зарур.

Озиқ-овқат программасини ҳал этишда қишлоқ хўжалик фани муҳим ўрин олади. Афсуски, республиканинг илмий муассасалари ҳали кўнгилдагидек самарали ишлаётганлари йўқ. Қишлоқ хўжалигини интенсивлашга, Озиқ-овқат программасини илмий жиҳатдан таъминлашга қаратилган комплекс ечимлар ҳозирча кам олинди.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумидан кейин ташкил этилган район агросаноат бирлашмалари ўз вазифаларини ҳали ҳам суст бажармоқда. Шу бирлашмалар аппаратларининг ходимлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишнинг туб масалаларини ҳал этиш билан активроқ шуғулланиш ўрнига кўпинча кундалик ишлар билан, мажлисбозлик билан шуғулланмоқдалар.

Бутуниттифоқ иқтисодий кенгашида айтиб ўтилганидек, ишлаб чиқаришни ривожлантириш, агросаноат комплексининг тармоқларини интенсивлашнинг ҳозирги босқичида ишлаб чиқаришни ва бошқаришни ташкил қилишни такомиллаштириш, хўжалик юритиш механизмини яхшилаш ва коллектив пудратни кенг жорий қилиш вазифалари биринчи ўринга чиқариб қўйилмоқда. Бу соҳада республикада анчагина иш қилинди. Бултур пахтачилик соҳасидаги бригада ва звеноларнинг, колхоз ва совхозларнинг 73 проценти коллектив пудрат асосида ишлади. Шу усулда ишловчи бўлинмаларда пахта ҳосилдорлиги оддий бригадаларга қараганда бир ярим центнер юқори, меҳнат сарфи эса 6 процент кам бўлди. Ҳар центнер маҳсулотнинг таннархи 9 процент камайтирилди.

Аммо меҳнатни ташкил қилишнинг янги формаси ҳамма хўжаликларда ўзига кенг йўл очиб олиши учун ҳали кўп иш қилиниши керак. Чунончи, республика қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоғи — пахтачиликда бригада пудратини бутун мавсумда, шу жумладан пахта теримида ҳам жорий қилиш лозим. Ҳозирча пахта теримида бу усул деярли жорий этилмаётганлиги бригада пудратининг самарадорлиги ўсишига ҳалақит бермоқда. Бир қанча хўжаликларда жуда майда бригада ва звенолар тузилаётганини тўғри деб бўлмайди.

Сурхондарё областида меҳнатни ташкил этишнинг янги формаларини такомиллаштириш соҳасидаги иш тажрибаси диққатга сазовордир. Бу ерда коллектив пудрати ва хўжалик ҳисоби алмашлаб экиладиган участка асосида ташкил қилинган. Бундай участка, одатда, 300—500 гектар майдонда ташкил этилади. Бу майдон ўнта даладан иборат бўлади, унинг еттитасида пахта етиштирилса, учтасида беда ва маккажўхори етиштирилади. Участкада битта ем-хашак етиштирувчи ва 3—5 та пахтачилик бригадаси ишлайди. Бу усул бригада ва звеноларни ерга яқинлаштирди, алмашлаб экишни ўзлаштиришни осонлаштирди.

Алмашлаб экиладиган участкалар барпо этилганлиги бошқарув аппаратини қисқартириш имконини берди ва айни вақтда бригадирларга ўзларининг бош вазифаси билан кўпроқ шуғулланишга — ишни яхшироқ ташкил этишга, одамларни тўғри жойлаштиришга йўл очди. Алмашлаб экиладиган участкалар ташкил этилиши натижасида областда йилига 2,5 миллион сўмдан кўп иш ҳақи оладиган уч мингдан ортиқ киши бошқа ишларга ўтказилди. Сурхондарё областининг алмашлаб экиш участкасига асосланган пудратни жорий этиш тажрибасини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва ҳамма жойда оммалаштириш керак. Шу билан бирга у ёки бу зонанинг, область ёки районнинг конкрет шароитлари эътиборга олиниши керак, шу шароитларга қараб ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг баъзи қоидаларига аниқлик киритиш мумкин бўлади.

Республика агросаноат комплекси олдида катта ва масъулиятли вазифалар турибди, деди пировардида ўртоқ И. Б. Усмонхўжаев. Пахтачиликдаги ишларнинг аҳволини ўнглаб олиш, дон, мева ва сабзавот, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтиришга эришиш зарур. Меҳнат унумдорлигини ўстиришни жадаллаштириш, барча хўжаликларнинг рентабеллигини ошириш лозим. Бу вазифаларни ҳал этиш учун коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш, партия комитетларининг кадрларни тарбиялашга оид ишини яхшилаш жуда муҳимдир. Бугунги куннинг вазифаси баҳорги экинлар экишни муваффақиятли туғаллашдан, ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари парваришини намунали ташкил этишдан, чорвачиликни ривожлантиришга кўпроқ эътибор беришдан иборат. Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси ташкил этилган куннинг 60 йиллигини меҳнатда янги ютуқлар билан нишонлаш — республика барча меҳнатчиларининг бурчидир.

Музокараларда Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов, Ўрта Осиё Қишлоқ хўжалиги экономикаси илмий-тадқиқот институтининг директори С. Н. Усмонов, Ленин йўли район партия комитетининг биринчи секретари К. Бозоров, Будённий номли совхоз директори А. Ю. Қурбонов, шу хўжаликдаги 8-алмашлаб экиш участкасининг бошлиғи Ҳ. Сапаров сўзга чиқдилар.

Улар орттирилган тажрибани ўртоқлашдилар, республика агросаноат комплексини янада ривожлантиришга оид таклифларини айтдилар, қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари беш йилликнинг тўртинчи йили ва умуман беш йиллик учун қабул қилинган планлар ҳамда социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун куч ва ғайратларини аямасликка ваъда бердилар.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Е. А. Айтмуротов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Б. Р. Раҳимов, область партия комитетларининг биринчи секретарлари, республика агросаноат комплекси министрликлари ва идораларининг раҳбарлари, олимлар, ишлаб чиқариш илғорлари қатнашдилар.

ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ МЕҲНАТ ВА ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ АКТИВЛИГИНИ ЯНАДА ОШИРАЙЛИК

Ўзбекистонда хотин-қизлар орасида иш олиб борувчи республика кенгаши тузилди. Кенгаш Ўзбекистон хотин-қизларини коммунистик руҳда тарбиялаш, уларнинг куч-ғайратини партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини муваффақиятли амалга оширишга сафарбар этиш билан боғлиқ кўп қиррали ишларни бажаришга даъват этилган.

19 май куни кенгашнинг биринчи мажлиси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Ҳ. Абдуллаева раислигида ўтди.

Мажлис қатнашчилари кенгаш тўғрисидаги низомни тасдиқладилар, унинг вазифалари: хотин-қизларнинг меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активлигини ошириш масалаларини ўрганиш, уларни социалистик мусобақага кенг жалб этиш, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатига кенг жалб этиш, уларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитини яхшилашга кўмаклашиш, хотин-қизларнинг ҳуқуқлари, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тўғрисидаги совет қонунларини пропаганда қилиш ва уларга риоя этишдан иборат.

Кенгаш соғлиқни сақлаш, халқ маорифи, социал таъминот муассасалари ишини такомиллаштиришга кўмаклашиши керак.

Мажлисда В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг директори В. Н. Сегедин меҳнаткаш хотин-қизларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиши учун зарур шароитларни яратиш, уларнинг жамоат ҳаётида актив иштирок этишини таъминлаш юзасидан корхона партия комитети ва маъмурияти олиб бораётган ишлар тўғрисида гапириб берди.

Ўзбекистон ССР енгил саноат министри М. Ҳ. Қурбонов хотин-қизлар ва болалар учун кийим-кечаклар ҳамда пойабзалнинг янги моделларини ишлаб чиқиш учун республика Енгил саноат министрлиги қандай чоралар кўраётганлиги, бу янги моделлар ишлаб чиқаришга қандай жорий этилаётганлиги тўғрисида гапириб берди.

Кенгаш иш планини ҳамда хотин-қизларнинг меҳнат ва ижтимоий-сиёсий фаолияти масалаларига бағишланадиган республика илмий-амалий конференциялари, симпозиумларининг асосий мавзуларини тасдиқлади.

(ЎзТАГ).

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ ҲАЁТГА

— МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ САВОЛЛАРИГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ —

ҲАМ ЎРГАТИБ, ҲАМ ЎРГАНИБ...

РЕСПУБЛИКАМИЗДА ШУ ЙИЛ 18 МАЙ КУНИ ЎТКАЗИЛГАН ЯГОНА СИЁСИЙ КУНДА МЕҲНАТКАШЛАРДАН ТУШГАН БАЪЗИ БИР САВОЛЛАРГА ПАРТИЯ, СОВЕТ ВА ХЎЖАЛИК ОРГАНЛАРИ, МИНИСТРЛИКЛАР ВА ИДОРАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ЖАВОБ БЕРАДИЛАР.

ДОҲИЙМИЗ Владимир Ильич Ленин меҳнаткаш оммнинг тўғрилигини, фикр-мулоҳазаларини ҳаёт ҳақиқати билан ўйғунлаштиришни ва аниқ-равшанлигини юксак қадрлар, ишчилар фикрига, уларнинг ижтимоий-сиёсий воқеа ва ҳодисалар, оддий одамларнинг хатти-ҳаракатлари хусусидаги баҳосига таянар, улардан энг долзарб масалаларга татбиқан жавоблар излаш ва топар эди. Бугунги кунда ҳам меҳнаткашлар даврасидан — социалистик қурилишнинг олдинги сафларидан чиқаётган сўзга қулоқ солиш, меҳнат аҳли билан жонли суҳбатлар қуриб, унинг маддига таянган ҳолда иш юритиш — ҳар бир партия, совет, хўжалик органининг фаолияти учун, раҳбар ходимларнинг самарали иш юритиши учун ҳаётий эҳтиёжга айланиб қолган.

Республикамиз партия ташкилотида қарор топган анъанага мувофиқ, 18 май куни барча областларда ягона сиёсий кун ўтказилди. Меҳнат коллективларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми ва Министрлар Совети Раислари ўринбосарлари, министрликлар ва идоралар, область, шаҳар ва район партия, совет, комсомол, касаба союз органларининг, корхоналар, қурилиш ташкилотлари ва хўжаликларининг раҳбарлари сиёсий-иқтисодий ва социал масалаларга оид мавзуларда докладлар билан чиқдилар, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари билан учрашдилар, уларнинг мамлакатимиз ва республикамиз ҳаётига доир саволларига батафсил жавоб бердилар. Айни чоғда меҳнаткашлар билан бўлган бу учрашувларда республика партия ташкилоти ишини янада такомиллаштириш, унинг хўжалик ва маданий қурилиш ишларига раҳбарлик даражасини тағин ҳам яхшилашга қаратилган кимматли фикр-мулоҳазалар ўртага ташланди.

Биз республика министрликлари ва идораларининг раҳбарларидан сиёсий кун давомида меҳнат коллективларида ўртага ташланган баъзи бир саволларга жавоб беришни илтимос қилдик. Қуйида уларнинг жавобларини эълон қилаётирмиз.

Республикамиз пойтахти Тошкентда ягона сиёсий кун партия билан халқ ўртасидаги мустаҳкам алоқанинг ёрқин намойишига айланди. КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг шу Пленумдаги ҳамда Москвадаги «Серп и Молот» металлургия заводи ишчилари билан учрашувидаги нутқларидан, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Совети биринчи сессияси материалларидан келиб чиқадиган қонда ва хулосалар асосида сиёсий доклад ҳамда суҳбатлар ўтказилди.

Ш. Р. Рашидов номли Тошкент тўқимачилик комбинатида ўтказилган ягона сиёсий кунда партия, совет, хўжалик органлари раҳбарлари билан бирга донгдор ишчи-хизматчилар ҳам актив иштирок этдилар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, биринчи йигирув-тўқув фабрикасининг донгдор ишчиси Л. Казанцева сўзга чиқди. У Коммунистик партия ва Совет давлатининг тинчликни мустаҳкамлаш, Ватанимиз келажаги — ёшлар тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлиги ҳақида тўлқинланиб гапирди.

Суратда: Тошкент тўқимачилик комбинатида ўтказилган ягона сиёсий кун иштирокчилари Л. Казанцева билан суҳбатлашмоқдалар.

М. Нуридинов фотоси.

ОЧИҚ КОСМОСДАГИ ИШЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 19 май. (ТАСС). Космонавтлар Леонид Кизим, Владимир Соловьев ва Олег Атьков «Салют-7» орбитал илмий станцияси ичида юз кундан бери ишламоқдалар.

Белгиланган учиш программасига мувофиқ командир ва борт инженери очиқ космик фазога бешинчи марта чиқдилар ва иккинчи кўшимча батареясини ўрнатиш бўйича мураккаб ишларни муваффақиятли тугалладилар.

«Салют-7» станциясини яратаётганда электр таъминот системаси қувватини ошириш учун қўшимча кўёш батареяларини ўрнатиш мўлжалланган. Бу ишларни Владимир Ляхов ва Александр Александров 1983 йилнинг ноябрида бошлаб берганлар.

18 май Москва вақти билан соат 21 дан 52 минут ўтганда космонавтлар Леонид Кизим ва Владимир Соловьев шлюз тўйнукни очдилар ва станциядан чиқдилар. Улар ишларни ўтказиш зонасига қўшимча кўёш батареяларини солинган контейнерларни, зарур асбоб ва мосламаларни келтирдилар. Космонавтлар махсус конструктив элементлар, механизмлар ва маҳкамловчи қурилмалардан фойдаланиб биринчи қўшимча кўёш батареясини ўрнатдилар. Ва уни иш ҳолатига келтирдилар.

Сўнгра станциянинг бошқариш пульти ёнида бўлган тадқиқотчи космонавт Олег Атьков ёзиладиган кўёш батареясини 180 градус буриб, командир билан борт инженери эса иккинчи қўшимча панелини монтаж қилдилар. Ўрнатилган кўёш батареялари Галлий арсенидидан тайёрланган самарали фотоэлементлар билан таъминланган.

Леонид Кизим ва Владимир Соловьев мўлжалдаги монтаж ва йиғув ишларини битказиб бўлгач, станцияга қайтиб келдилар. Очиқ космик фазодаги иш вақти 3 соат 5 минутга борди.

Экипаж очиқ космосда мураккаб ишларни бажаришда аниқ ва дадил ҳаракат қилиб, юксак профессионал маҳорат кўрсатди.

Экипаж аъзоларининг соғлиғи яхши.

Космонавтлар орбитал станцияда бир марта учиш чоғида жаҳон практикасида илк бор очиқ космосга беш марта чиқиб, ҳаммасини бўлиб 17 соат 50 минут бўлдилар.

ДЕЛЕГАЦИЯ ВАТАНИГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

БЕРЛИН, 18 май. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетининг раиси М. С. Соломенцев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети делегацияси ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли марказий комиссиясининг раиси Э. Мюккенбергер билан, ГБСП Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли марказий комиссиясининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари билан якунловчи суҳбати бўлиб ўтди.

Шу куни делегация Москвага жўнаб кетди. Аэродромда делегацияни Э. Мюккенбергер, бошқа расмий кишилар, шунингдек СССРнинг ГДРдаги элчиси В. И. Кочемасов кузатиб қолдилар.

***

Москва аэродромида делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиев, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари кутиб олдилар.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Лев Борисович Васильевни СССР енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги ва рўзғор асбоблари министри қилиб тайинлади.

МАҚБУЛ ТАДБИР

САВОЛ: Сиз раҳбарлик қилаётган тармоқда меҳнат унумдорлигини ва иш сифатини ошириш юзасидан қўриладиган чоралар ичида энг мақбули қайси деб ҳисоблайсиз? Унинг самараси нималардан иборат?

Н. ЖЎРАБЕКОВ,

Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри:

— Тармоғимизда меҳнат унумдорлигини ва иш сифатини ошириш юзасидан кўрилаётган чоралардан энг мақбули деб бошқарувнинг автоматлашган системасини алоҳида таъкидламоқчиман. Мисолларга эътибор қилинг: сув хўжалиги иншоотларини қуриш, уларни ишга тушириш, унумли фойдаланиш, хизмат даражасини такомиллаштириш ва гидромелиорация системаларининг техникавий даражасини ошириш — бугунги куннинг энг муҳим талаби. Министрлик бўлинмаларида бошқарувнинг автоматлаштан системасини такомиллаштириш ишларини асосан уч погонада — юқори, ўрта ва қуйи погоналарда ташкил этдик.

Юқори погонада — республика сув хўжаликлари бошқарувининг мавжуд автоматлашган системасидан кенг фойдаланиш ва уларни муттасил такомиллаштириб бориш кўзда тутилган. Ўрта погонада — сув ишлари (ирригация ва сув хўжалиги) олдидан айтиб бериш, ундан фойдаланиш тадбирларини ишлаб чиқиш, ирригация шахобчаларига тақсимлаш, суғориш жараёнларини натижаларини таҳлил қилиш каби бир қатор ишлар амалга оширилади. Қуйи погонада эса, сув комплексидаги гидротехника иншоотлари, суғориш каналлари ва гидромелиорация системаларида оператив бошқарув жараёнларининг типовой автоматлаштан системалари ишлаб чиқилди. Улар тўла синовдан ўтгач, министрликнинг типовой системалари қабул қилинади.

Бугунги кунда электрон ҳисоблаш машиналари ва объектлардаги барча телемеханика воситалари атрофида ахборот таҳлил қилиш, иерархик ҳисоблаш шахобчаларига кирган. Шахобча таркибида «АП—70» қурилмаси ишга туширилган билан Тошкент ва Самарқанд ахборот ҳисоблаш марказлари ўртасидаги ўзаро ахборотлар алмашинуви бошқарувининг автоматлаштан системасининг асоси бўлиб хизмат қилади. Фарғона автоматлашган бошқарув системаси областдаги барча гидромелиорация шахобчалари. Катта Фарғона канали, Андижон ва Наманган областлари сув хўжаликлари ишларини мунтазам тартибга солиб турибди.

Энди қилинаётган ана шу ишларнинг самарасини олинг. Сув камчил бўлган 1982 йилдаги суғориш мавсумида автоматлашган системаси иши тоят унумли экинларни кўрсатди. Ахборотлар тайёрлаш ва уларни қайта ишлашда кўплаб кишиларнинг меҳнати тежаб қолинди. 718 минг бошқарув автоматлашган воситаси ўрнатилди. Натижада суғориш даври сувидан фойдаланиш самарадорлигини йиллик миқдорига нисбатан 8—10 процент оширди.

Коллективларимиз меҳнат унумдорлигини ва иш сифатини оширишда катта роль ўйнаётган бундай бошқарув системаларини кенгайтириш ва такомиллаштириш режаларимиз кўзлаб турибдилар. СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг бошқарув тармоғидаги автоматлашган бошқарув системаси ва республика тармоқ системалари билан бир қаторда ягона бошқарув системасини ривожлантириш ва ишни ўз вақтида ва сифатли бажаришни ҳамда автоматлашган системани ишга тушириш ва министрлик бўлимларида ҳисоблаш техникасидан самарали фойдаланиш масалалари ҳам кўрилмоқда. Бу тадбирлар СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг, тармоқ автоматлашган системасининг ўзаро боғлиқлиги ва Тошкентда бўлиб ўтган автоматлашган системаси кенгашида тўла маъқулланди.

БОШ МЕЗОН

САВОЛ: Қурилиш ташкилотлари уй-жой биноларини фойдаланишга топшириш планларини бажаргандиклари ҳақидаги хабарлар матбуотда тез-тез чиқиб қолади. Лекин, кўп ҳолларда бу уйларга кўчиб кирганлар квартираларни қайта ремонт қилишга мажбур бўладилар. Шу ҳақда Сизнинг фикрингиз қандай?

Ю. Г. ЧЕРНОВ,

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрининг биринчи ўринбосари:

— Нима ҳам дердик, Газета ўқувчилари ҳақ. Чиндан ҳам қурилиш ишларимиз ҳажми ва мароми ўсгани билан сифат масаласида оқсаяпмиз. Масалан, «Узградстрой» республика йирик панелли уйсозлик бирлашмасининг айрим корхоналарида (жумладан Гулистонда) шундай ҳолни кузатиш мумкин.

Бироқ сўнгги пайтларда, хусусан, ўн биринчи беш йилликда аҳвол бирмунча яхшиланиб борди. Шу йилнинг ўтган ойлари давомида янги уй-жойларга кўчиб ўтган уй эгаларидан биронта ҳам шикоят олганимиз йўқ. Ўтган йили ҳам бундай кўнгилсиз ҳодиса рўй бермади. Ҳолбуки, тармоқ бўлинмалари 608 та кўп квартирали уйни ва бир йирик панелли уйни фойдаланишга топширдилар. Давлат қабул комиссияси томонидан қабул қилинган уй-жойлар ўртача 3,95 балл билан баҳоланди. Бу ҳам қиёслаш учун Иттифоқ қурилиш министрлиги бўйича фойдаланишга топширилган уй-жойларнинг сифат ўртача 3,2 баллдан ошмаётганини айтиб ўтиш кифоя.

Ёки, эришаётган ютуқларимиз процентлар нисбатида олинг: шу йилнинг ўтган салкам беш ойи ичида эттита уй-жойни «яхши» ва «аъло» баҳолар билан фойдаланишга топширдик. Бунда Фарғонадаги 8-трест ишчиларини алоҳида қайд этиш керак. Трест коллективи қурган учта уй жой аъло баҳоланди.

Гиштли ва йирик панелли уй-жойлар тиклаш борасида муттасил юксак кўрсаткичларга эришиб келаётган коллективларимиз орасида «Чирчиқмахсустрой» трестининг 160-бошқармаси ҳам бор.

Тан олиш керакки, ишдаги муваффақиятлар баъзан уйнинг фақат ижрочиларигагина боғлиқ бўлмайди. Бунда улар билан ҳамкорликда ишлаётган бошқа коллективларнинг ҳам тўла фаолияти керак, албатта. Зеро, қурилиш-монтаж ишларида бир неча ташкилотлар бараварига иштирок этади. Бунда электрлар ва бурмотнал ҳам, таъминотчи ҳам, пардоз материаллари етказиб берувчилар ҳам белгиланган объектларни бармоқлари ишга тушириш учун биргаликда кураш қилишлари учун барча шароит яратилиши керак. Афсуски, бизда баъзан ана шу «ўзаро» оқсаб қолмоқда. Этишмовчилик бўлиб турибди. Масалан, бу ҳақда ахборот маълумотларига қараганда, республика Виноградарлик материаллари ва Оҳангарон қурилиш плиталари завод ишлаб чиқараётган линолеум сифатининг пастлиги ҳақида кўпдан бери гап-сўзлар бўлмоқда. Шунингдек, шу министрликнинг корхоналари тайёрлаётган гишт ҳам давлат стандарти талабларига жавоб бермаётир. «Минмонтажспецстрой» трести сантехника ва иситиш системалари монтажида шошма-шошарликка йўл қўймоқдалар. Натижада, баъзан янги уйларга кўчиб кирган уй эгалари квартиралари қайта ремонт қилишга мажбур бўлишмоқда.

Бироқ ишончимиз комилки, бу ҳам, таъминотчиларимиз ҳам бу ҳолга жуда ҳам кела берган. Шу мурожаат ҳам бевосита ишга киришмиз. Ўз ишимизни КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорлари асосида ташкил этиб, уй-жой бинолари юксак сифат билан фойдаланишга топширилишига эришамиз. Янги уй-жойларга кўчиб ўтаётган юртдошларимизнинг фикри, талаб ва истаги биз учун бош мезон бўлиб қолиши керак.

ИСТИҚБОЛНИ КЎЗЛАБ

САВОЛ: Ёш авлодга ҳали мактабда ўқиб юрган пайтидаёқ меҳнат кўникмасини ҳосил қилиш, уни меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш юзасидан бундан буён қандай таъсирчан чоралар кўрилади?

В. В. БАРИЛЬНИКОВ,

Ўзбекистон ССР маориф министрининг биринчи ўринбосари:

— Партия ва ҳукуматимиз мамлакат экономикасини, халқимиз фаровонлигини ошириш борасида катта режалар белгиламоқда. Яқинда яна бир муҳим комплекс тармоқ программа юзага келди. Бу умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари бўлиб, у икки беш йилликка, ўн беш йилга, бирқ чоракка мўлжалланган.

Улуғвор режалар чинакам ижодий, жўшқин иш талаб этади. Биз, маорифчилар олдига бўлажак пухта билим бериш билан бирга уларни серунум меҳнат ва Ватан мудофаасига тайёрлаш вазифаси ҳам кўндаланг қилиб қўйилди. Шу ҳақда тадбирдир. Ўртоқ К. У. Черненко айтганидек, мамлакатимизда «...ҳар бир инсон ўзининг ҳаётий йўлига умумий маданиятнинг, касб-ҳунар маҳорати юксак даражаси билан бирга чиқа борар экан, жамиятимизнинг маданият ва граждан етилганлиги янада юқори поғонага кўтарилиши керак».

Партия ва ҳукуматимиз меҳнат тарбиясини кучайтириш асосий ислоҳотнинг марказий масаласи деб ҳисоблайди. Ана шу ҳамма умумий таълим мактабларида мактаб боғчадан тортиб ўрта махсус, олий мактаб муҳитида меҳнат тарбиясига фаол киритилмоқда. Ана шу мақсадда...

лардан 16-20 кун меҳнат практикаси учун ажратилади ва у ҳам навқирон авлод бундан буён шу соҳага анча ҳамсеклилиги кераклиги бу ҳақда хонадонларига мослашган қилади. Янги ўқув планларига шунга мослаштириш тадбирлари кўрилмоқда.

Мактаб устахоналари ва мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларни энг замонавий асбоб ускуналар билан жиҳозлаш юзасидан корхоналар, ташкилотлар ва жамоа хўжаликлари катта иш олиб боришмоқда.

Республикамизда ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадалари ёшларни катта ҳаётга тайёрлашнинг синалган формаларидан бири бўлиб қолди. Пахтачилик, маккажўхоричилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳалари бўйича беш мингдан ортиқ ҳиллдаги бригадалар мавжуд бўлиб, уларда шонли деҳқонларимизга муносиб дўстлари тарбияланмоқда.

Муайян район ва регионларнинг эҳтиёжларидан келиб чиқиб, ёшларнинг касб танлаш ва меҳнат тарбиясини тўғри йўлга қўйиш ҳам бир қатор тадбирлар белгиланди. Бошқа министрликлар ва идоралар ҳамда уларнинг жойлардаги органлари билан ҳамкорликда халқ депутатлари Советларининг мадади ва назорати бу борада катта ишлар олиб борилмоқда.

Ҳуллас, мактаб ўқувчиларининг ижтимоий фойдали, умумий механизм ташкил этиш, умумий ҳунар таълимини жорий этиш, ишлаб чиқариш ишларига айниқса, ишлаб чиқариш таълими жараёнида ўқувчиларни умумий таълимдан ажратмаслик асосий вазифа. Шу мақсадда умумий таълим мактабларининг касб тайёрлаш ва ишлаб чиқаришга йўналтирилган ... Бутун ишни ана шунга қаратиш лозим.

МУҲИМ СОЦИАЛ МАСАЛА

САВОЛ: Колхоз ва совхозларда болали оналарнинг меҳнатига ва жамоат ишларида актив иштирок этишлари учун энг муҳим шароитлардан бири мактабгача болалар муассасалари шахобчаларининг кенгайиши иборатдир. Бу борада бир қатор ҳўжаликларда мактабгача болалар муассасаларини ривожлантириш ва ташкиллаштиришда қандай камчиликлар бор? Бу ишни ҳал этиш учун қандай чора-тадбирлар кўрилмоқда? Бу ишга ана шу муассасаларга жалб этилиши даражаси қандай?

С. МАҲМУДОВА,

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг мактабгача болалар, маданият, оммавий ишлар ва спорт бошқармасининг бошлиғи:

— Мактабгача болалар муассасалари шахобчаларининг кенгайтирилишининг болали оналарнинг ижтимоий ҳаётида катта роль ўйнашига алоҳида эътибор бериляпти. Шу ишларнинг ижтимоий ишлаб чиқаришда колхоз ва совхозларда болалар боғчалари ва яслиларининг ишлари бирга олиб борилмоқда. Шу ўринда қишлоқ хўжалиги тармоғида ишловчи оналар ва таълим-тарбиясига алоҳида аҳамият берилмоқда.

Мактабгача болалар муассасаларида ўтказилаётган болалар учун ҳар йили кўп миқдорда хоналар ва оиладаги болаларнинг мактабгача ёшдаги бола масалаларига мунтазам эътибор бериб келинмоқда. Колхоз ва совхоз хўжаликларида болалар боғчалари қўшимча маблағлар ҳисобига қурилмоқда. Хўжалик шу масалаларни ечиш юзасидан кенгроқ иш юритилмоқда. Фарғона, Бухоро ва бошқа областларда қишлоқ хўжалиги соҳасидаги мактабгача болалар муассасалари ишини тўғри ташкил этишга эътибор бериш, бу ишга таъсир кўрсатилмоқда. Бу тадбирлар ўз самарасини бериб келмоқда. Кўпчилик областларда болалар боғчалари режа асосида барпо этилмоқда. Масалан, Қашқадарё, Андижон областлари, Жиззах ва Навоий областларида ҳам мактабгача болалар муассасалари қурилиши планини тўла ва ошириб бажармоқдалар. Бунинг натижасида ҳозирги вақтда министрлик тизимидаги мактабгача болалар муассасаларида ўқиётган болаларнинг 30 процентини болалар боғчаларига қатнамоқда.

Чиқ, Шаҳрисабз, Денов, Шеробод, Оққўрғон, Ғиждувон районлари ва Ромитан районларида бу ишга етарлича эътибор берилмаётганлиги аниқланди. Ана шу районлардаги колхоз ва совхозларда мактабгача ёшдаги болаларнинг 50 процентидан 80 процентига қадар болалари жалб этилган.

Бироқ бу муҳим масалага айрим колхоз ва совхоз раҳбарлари ва ҳатто маҳаллий Советлар ҳам, уларнинг ижроия комитетларининг айримлари бу масалага етарли эътибор бермаяптилар. Масалан, Тошкент областининг Ўрта Чирчиқ районидаги айрим хўжаликларда ҳамда Навоий областидаги Жиззах районидаги колхозларда битта ҳам болалар муассасаси йўқ. Бу планлаштиришда эди. Бу ҳақда Жиззах районидан мисол...

Ўзбекистон, Бувайда, Бўз, Қўрғонтепа, Избоскан, Пахтакелтираётганнинг сабаби бор. Чунки, мазкур районда, шунингдек, Хоразм областининг Хива, Тошкент областининг Оржоникидзе, Қашқадарё областининг Қамаши, Қорақалпоғистон АССРнинг Кўнғирот районларида мактабгача ёшдаги болаларнинг жуда оз қисми боғчаларга қатнайди.

Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, республикамиз давлат ва ҳукумати колхоз ва совхозларда мактабгача болалар муассасаларини қурилиши ва ишга тушириш кўзда тутилган. Республика бўйича асосий кўрсаткичлари ёмон. Масалан, Сурхондарё областида атиги 16 процент, Сурхондарё областида 18 процент бажарилди. Бунинг асосий сабабларидан бири шундаки, район ва область Советларининг ижроия комитетлари боғчалар қурилиши ва таъминланиши ишлари етарли эмас. 1983 йилда ҳам шу топшириқ Қорақалпоғистон АССРда 34 процент, Бухоро областида 23 процент, Қашқадарёда эса атиги 25 процент, Тошкент...

Қурилаётган мактабгача болалар муассасаларининг мебель билан таъминлаш масаласи партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлиги туфайли яхши ҳал этилмоқда. Ленин номли колхозида бундай боғчаларнинг ичида чойшаб, кўрпа, ёстиқ ва бошқа жиҳозлар етарли эмас.

Бу масалани ҳал этишда ҳам маҳаллий Советлар ва партия ва совет ташкилотларининг чинакам ташкилотчилик кўрсатишлари керак.

КИШИЛАРНИНГ СОҒЛИҒИ ЙЎЛИДА

ЮНЕСКОнинг «Инсон ва биосфера» программаси бўйича ўтказилган халқаро конференция 18 май куни Тошкентда ўз ишини тугатди. Конференцияда Болгария, Венгрия, ГДР, Совет Иттифоқи, Чехословакия, АҚШ, Финляндия вакиллари қатнашдилар.

— Барча қатнашчиларнинг якдил фикрига кўра, конференция муваффақиятли ўтди, — деди Ленин мукофотининг лауреати, академик Н. П. Дубинин. — Атроф-муҳитнинг мутагенлари — хужайралардаги ирсий структураларни бузадиган моддалар билан булғанишига қарши курашиш бўйича олимлар аниқ натижаларни кўрсатишди. Тошкентга йиғилган олимлар ирсий четлашиш ҳодисаларига қарши кураш, соғлом авлодни ва инсон ирсиятини мутагенлардан сақлашнинг баъзи янги методларини таклиф қилдилар. Шу проблемаларни ишлаб чиқишда Ўзбекистон ва бошқа республикаларнинг актив ҳиссаси ҳақида гапирилди. Бу ерда пестицидларнинг организмга таъсири самарали ўрганилмоқда. Конференция қатнашчилари республиканинг илмий-тадқиқот институтлари ва олий мактабларида бўлдилар, уларнинг фаолияти билан танишдилар.

— Мен Тошкентдаги шу мўътабар анжуман якунларига юксак баҳо бераман, — деди ЮНЕСКО «Инсон ва биосфера» программаси бўйича АҚШ миллий комитетининг раиси Пол Т. Бейкер. — Бўлиб ўтган фикрлашувлар анжуманнинг ҳамма қатнашчилари учун фойдалидир. Чунки бу тун ишимизнинг мақсади — кишиларнинг соғлиғи тўғрисида ғамхўрлик қилишдир. Шу нуқтаи назардан бундай самарали ҳамкорликни чин қалбдан истаймиз. Шунинг учун ҳам биз янги масаларнинг АҚШ маъмуриятининг шу йилнинг 31 декабридан бошлаб, ЮНЕСКОдан чиқиш ҳақидаги қарорига афсусланамиз. Тараққийпарвар кучлар жумладан келган вазиятни ўзгартиришга умид қиламиз. Кўпгина америкалик олимлар ЮНЕСКО программасига муносиб ҳисса қўшишни истайдилар.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

Халқ депутатлари Андижон, Самарқанд, Сирдарё ва Хоразм область Советларининг 19 май куни бўлиб ўтган сессияларида КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленуми, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. У. Черненко нутқларидан келиб чиқадиган ва хулосалар асосида маҳаллий Советларнинг вазифалари муҳокама қилинди.

Сессияларда СССР Олий Советининг «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилиш асосий йўналишлари тўғрисида»ги қарорини бажарилиши билан боғлиқ бир қатор масалалар кўриб чиқилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми соғлиқни сақлаш органларида самарали меҳнат қилгани ва ... яхши натижаларга эришгани учун Андижон давлат медицина институтининг ўқув ва илмий ишлари проректори ўртоқ Комилжон Мирзоевич Мирзаевга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» фахрий унвони берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ичкилик ... хизмати учун ва ... муносабати билан Тошкент шаҳар Ленин районидаги Ўзбекистон ... си Чилонзор район комитети бўлим мудирининг ўринбосари ўртоқ Арфик Александрович Хусаиновни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

***

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми сув хўжалиги ташкилотларида ва РСФСРнинг Ноокорпт ... с «Главсредазирсовхозстрой»нинг «Ивановоирсовхозстрой» трести бошлиғи ўринбосари ўртоқ Геннадий Сергеевич Цурикованни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ИРОДА, ИНТИЗОМ, УЮШҚОҚЛИК

Хоразм пахтакорлари табиий офат оқибатларини тадбиркорлик билан бартараф этмоқдалар

Май ойининг дастлабки кунлари Хоразм деҳқонлари учун қўшимча ташвиш ва қийинчиликларни келтириб чиқарди. Сурункали ёғингарчилик далаларни кўллатиб юборди, деярли ҳамма майдонда қатқалоқ пайдо бўлди. Чигитнинг униб чиқиши, ёш ниҳолларнинг тақдири хавф остида қолди.

Область партия комитети бюро мажлисида аҳволни мумкин қадар тезроқ ўнглаб олиш учун оператив тадбирлар белгиланди, агросаноат бирлашмалари ходимлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари иштирокида конкрет тавсиялар тайёрланди. Сўз билан иш бирлигини таъминлаш мақсадида обкомнинг бюро аъзолари раҳбарлигидаги етакчи мутахассислар районларга юборилди. Район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари ана шу қийин дамларда коммунистларнинг авангардлигини, сиёсий ташкилотчилик ролини янада оширишни диққат марказига олдилар.

Хоразмликлар ғоят мураккаб вазиятда ақл-идрок ва тадбиркорлик билан иш кўриб, бутун куч ва моддий-техника воситаларини табиат қийинчиликларини сабот билан енгишга сафарбар этдилар. Пўлатдек ирода, онгли интизом ва уюшқоқлик сел-ёмғир оқибатларини қатъият билан тугатишда уларга қўл келди.

...Боғот районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Нариманов номли колхоз далаларидамиз. Қатқалоқ юмшатилиб, мурғак ғўзалар яйраб нафас ола бошлаган катта карта бошида тўхтадик.

— Эҳ-ҳе, нимасини айтасиз. 2 майдан 3 майга ўтар кечаси тун бўйи сел қуйди. Шундан сўнг ҳам кун оша ёмғир ёғиб, гоҳ шамол эсиб турди. Бўш келмадик. 27 та ротацион мотига, учта зиг-заг боронаси ва бошқа асбоблар ишга солинди. 360 механизатор, мингга яқин колхозчи кечани-кеча, кундузни-кундуз демай дала ишларида жасорат кўрсатмоқда. Мана кўриб турибсиз, қатқалоқни батамом йўқотдик. Буёғи энди ўзимизга, ғўза парваришида юксак суръат ва сифатни таъминлашимизга боғлиқ, — деди колхоз раиси, СССР Олий Совети депутати Абдулла Искандаров.

Дарҳақиқат, илғор агротехника ва юқори ҳосил лабораторияси бўлган бу хўжаликда мавжуд 1900 гектар пахта майдонининг ҳаммасида қатқалоқ тўла юмшатилиб, экинга ишлов бериш кун сайин авж олдирилмоқда. 44 та культиватор икки сменада бетўхтов ишлаб турибди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Зариф Қурбонов, СССР Давлат мукофоти лауреати Ҳожи Саидов, республикада хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими Саъдулла Қурбонов бошчилик қилаётган 60 центнерчи бригадаларда дастлабки культивациялаш ниҳоясига етказилган. Яганалаш, бегона ўтни йўқотиш ишлари қизғин олиб борилаётир. КПСС аъзоси Шомурод Нурматов, Рўзмат Қорахонов, Отагелди Нуримов, Оллоёр Эгамов каби оловқалб механизаторлар ғўза қатор ораларига ишлов беришда зарбдорчасига меҳнат қилмоқдалар.

Колхоз партия комитети секретари Ш. Хўжаниёзова бизга социалистик мусобақа намунали ташкил қилинганлиги, цех ва бригада партия ташкилотларининг шу кунлардаги қайноқ фаолияти, дала азаматларига хизмат кўрсатиш қандай йўлга қўйилганлиги тўғрисида гапириб берди. Колхоз пахтакорлари юбилей йилида олинган юксак мажбуриятни шараф билан адо этишга, пахта ялпи ҳосилини 9500 тоннага, ҳосилдорликни 50 центнерга етказишга қатъий аҳд қилганлар. Лафз амалий иш билан мустаҳкамланяпти.

Илғорлар ибрати — илҳомбахш куч. Хонқа районидаги Ленин орденли Охунбобоев номли, Хива районидаги Фрунзе номли, Гурлан районидаги «Коммунизм», Қўшкўпир районидаги Калинин номли, Шовот районидаги «Москва», Урганч районидаги Чапаев номли колхозлар пахтакорларининг ёғингарчилик оқибатларини тугатишдаги шижоати таҳсинга лойиқдир. Бу хўжаликларда ғўза парвариши кундан-кунга жадаллаштирилмоқда.

Табиий офатдан энг кўп зарар кўрган Шовот ва Қўшкўпир районлари хўжаликларида ғўзанинг жароҳатини даволаш учун қўшимча тадбирлар амалга оширилаётир. Маҳаллий ўғит жамғариш ва далага чиқаришда механизациялашган отрядлар тинимсиз ишлаб турибди. Қайта экилган далалардаги ўсимликнинг аҳволи учун масъул мутахассислар бириктирилди. Ҳозирги бутун диққат-эътибор гектарларнинг тўла, кўчатлар сонининг бут бўлишини таъминлашга, ғўза парваришини кучайтиришга қаратилган.

— Об-ҳавонинг ноқулай келиши ғўза ривожини бирмунча кечиктирди. Бу кечикишни нима билан қопласа бўлади?

Ушбу саволга Шовот районидаги Киров номли колхознинг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, КПСС XXVI съезди делегати Ободон Дўсова қуйидагича жавоб қайтарди:

— Ғўзанинг ривожланишини тезлатишнинг йўли битта: кўпроқ ишлаш керак. Ғўзага одатдагидан 1,5-2 марта зиёд ишлов бериш, органик ва минерал ўғит нормасини кўпайтириш зарур. Бу йилги шароитда яганалаш кечикишига, бир туп ҳам бегона ўт ўсишига, ҳашарот тарқалишига асло йўл қўйиб бўлмайди. Ваҳимага ўрин йўқ. Баракали хирмонни фидойи меҳнатимиз билан яратамиз!

Барча хоразмликларнинг фикри-зикри шу. КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленуми қарорлари, ўрток К. У. Черненко нутқларидаги йўл-йўриқлар область деҳқонлари ғайратига-ғайрат қўшиб, уларни интизом ва уюшқоқликни оширишга, юбилей йили марраларини эгаллаш йўлида жонбозлик кўрсатишга отлантирмоқда.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИ — УМУМХАЛҚ ИШИ

Фарғона районидаги «Ёш ленинчи» сабзавотчилик совхозида чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашга ихтисослаштирилган янги бўлим ташкил этилди. Давлатга 100 тонна гўшт, 170 минг дона тухум, 1000 тонна сут етказиб бериш мажбурияти олинди. Чорвачилик комплекси 700 гектар майдонни эгаллайди. Суратда: совхознинг илғор сут соғувчиси Х. Мирзаахмедова.

Ш. Олимов фотоси. (ЎзТАГ).

МАҲОРАТ МАКТАБИ

Боғот районидаги Нариманов номли колхоз чорвадорлари ўзига хос профессионал маҳорат имтиҳонидан ўтдилар. Хўжаликнинг энг яхши сут соғувчилари, молбоқарлари, ем-хашак тайёрловчи операторлари янги машина-ускуналарда ишлаш маҳоратини кўрсатиб мусобақалашдилар. Уларнинг энг яхшилари колхозда қуриб битказилган янги чорвачилик биносида меҳнат қилиш ҳуқуқини олдилар. Бу бинода икки юз бошга яқин сермаҳсул ола зотли сигир боқилмоқда. Фермада ишлаб турган сут қувури орқали маҳсулот сут ташийдиган машиналарнинг цистерналарига тўппа-тўғри бориб тушади. Моллар очиқ ҳавода ҳайдаб боқиладиган майдонлар, ёзги бостирмалар бор. Бинони тозалаш ҳам механизациялаштирилган.

Хоразм областининг Шовот районидаги «Москва» ва Янгибозор районидаги «Ленинизм» совхозларида ҳам худди шундай юксак даражада механизациялаштирилган фермалар ишга туширилди.

БОҒЛАР ЎРТАСИДА ҲОВУЗЛАР

Жомбой районидаги «Белоруссия» совхози ходимлари рўйхатида балиқбоқар деган янги касб пайдо бўлди. Кўлбола ҳовузлар яратилгандан кейин боғдорчилик-узумчилик совхози учун одатдан ташқари бўлган шундай касбга зарурат туғилди. Икки гектар партов ерда сунъий ҳовузлар ҳосил қилиниб, уларга ҳар хил балиқчалар қўйиб юборилди.

Шу йилнинг ўзидаёқ ҳовузлардан олти тоннадан кўпроқ балиқ олишга қарор қилинди.

(ЎзТАГ).

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

● ЖДАНОВ

Бу ердаги «Азовсталь» металлургия комбинатининг мартен цехи узоқ давом этган қолоқликдан чиқиб, план топшириқларини адо эта бошлади. Корхона партия комитетининг бу ерда бўлиб ўтган сайёр мажлиси ижобий ўзгаришларни бошлаб берди. Бунга эса олдиндан жиддий тайёргарлик кўрилди. Партия комитети комиссияси қолоқ коллективда бўлиб, бу ердаги ишларнинг аҳволини ўрганди. Коллектив изланиш натижасида ишлаб чиқаришни яхшилаш комплекс планини тузилди, коллективда ташкилотчилик ва сиёсий ишни кучайтириш юзасидан партия ташкилоти ва цех партия группаларининг вазифалари белгиланди.

● ПРИОЗЕРСК

«Петровский» давлат наслчилик заводининг звено бошлиқлари Р. Золдирева, М. Новикова, В. Дмитриева ва Т. Ивановалар Ленинград областида энг яхши сут соғувчи номини олишга сазовор бўлишди. Улар биринчи бўлиб етти минг литр сут соғиб олишди, энди эса ўз шогирдларига ҳам шу маррага эришишда кўмаклашишди. Хўжалик ўтган йили мамлакатда чорванинг энг юқори маҳсулдорлигига эришди. Коллектив миришкорлар тажрибасига таяниб, бу йил бир минг бир юз бош сигирнинг ҳар биридан ўртача ҳисобда 6.660 килограмм сут соғиб олиш мажбуриятини қабул қилди.

(ТАСС).

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

РЕКОНСТРУКЦИЯ ТУФАЙЛИ

Республиканинг эски сув омборларидан бири — Оҳангарон сув омбори сувга тўлатилди. Унинг юзаси аввалгисидан икки баравардан зиёд баландга кўтарилиб, янги лойиҳада кўрсатилган белгига етди. «Средазгипроводхлопок» институтининг лойиҳачилари сув омбори ҳажмини кенгайтириш резервларини излаб, тўғонни кўтаришни таклиф этдилар. «Узбекгидроэнергострой» трестининг коллективи бу ишни амалга ошириб, сув омборини муддатидан илгари реконструкция қилиб бўлди. Энди омборга 191 миллион кубометр сув сиғади. Сунъий денгиз 20 минг гектардан кўпроқ майдонни сувга сероб қилиб, қарийб 12 минг гектар янги ерларни суғора олади.

ТЎЛА ҚУВВАТ БИЛАН

Ангрен керамика комбинатида металл тахтачалар ишлаб чиқаришнинг лойиҳада белгиланган даражасига эришилди. Ўрта Осиёдаги мана шу энг катта ишлаб чиқариш техника линиясининг қувватини ўзлаштиришга планга мувофиқ икки йил вақт ажратилган эди. Аммо, корхона коллективи бу муддатни анча қисқартиришга муваффақ бўлди.

Лойиҳа қуввати барвақт ўзлаштирилиши туфайли корхона коллективи йил бошидан бери ҳозиргача планга қўшимча 20 минг квадрат метр металл, ўн минг квадрат метрдан зиёд иморатларни безайдиган тахтачалар жўнатди. Йил охиригача мамлакат қурилишлари улардан жами 1 миллион 800 минг квадрат метр пардозлаш материаллари олади.

ВАҚТНИ ТЕЖАБ

Бухородаги 1-станция локомотив депосининг мастери Р. Галиев бошлиқ смена коллективи тепловозларни эҳтиёт тарзда ремонт қилиш норматив муддатини бир соатга қисқартиришга эришди. Натижада шу соатлар эвазига депо пландан ташқари ҳар икки ҳафтада бир марта битта тепловозни қўшимча сафарга жўнатмоқда.

Корхона янги техника билан қайта қуролланаётганлиги ҳам кўп жиҳатдан ана шундай муваффақиятларни қўлга киритишга шароит туғдирди. Масалан депода ўрнатилган янги кўтарма кранлар, компрессорлар ремонт ишларини тезлатишга катта ёрдам бермоқда.

ФАКТ ВА ШАРҲ

МАКТАБДА ХАЛҚ МУЗЕЙИ

Наманган шаҳридаги Партия XX съезди номли 40-ўрта мактабнинг ўлкашунослик музейи ўзининг йигирма йиллигини нишонлади. Ўтган давр мобайнида у 20 мингдан ортиқ экспонат, экспозиция ва нодир кўргазмаси бўлган катта маърифат масканига айланди, областда биринчи бўлиб Халқ музейи номига сазовор бўлди.

Ўқувчи ёшларни замонавий фан ютуқлари билан қуроллантириш, уларни ҳақиқий ватанпарвар, ҳар тарафлама билимдон қилиб тарбиялашда мактаблардаги ўлкашунослик музейлари катта аҳамиятга эга. Намангансой соҳилидаги илм даргоҳимизда ўлкашунослик музейи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги арафасида ташкил этилган. Ўшанда музейнинг экспонатлари саноқли, ўзи эса бир хонага жойлашган эди. Ўтган 20 йил ичида мактаб педагогик коллективи, ташаббускор ўлкашунос ўқувчилар, ота-оналар, «Обод» маҳалласи меҳнаткашларининг ёрдами билан кенгайди, тўққиз хонадан иборат ўзига хос тарбия ўчоғи бўлиб қолди.

Халқ музейининг инсониятнинг улуғ йўлбошчисига бағишланган хонаси «Биз Ленин васиятларига содиқмиз» шиори остида безатилган. Хонадаги стенд, кўргазма ва альбомлар, партия ва меҳнат ветеранларининг хотиралари ўқувчиларнинг доҳийга бўлган меҳр-муҳаббати тимсолидир. Бу ерда пролетариат йўлбошчиси ҳаёти ва ижодига бағишланган 20 га яқин бўлим бўлиб, айниқса «В. И. Ленин болалар ва ёшларнинг энг яқин дўсти», «Лениннинг ҳаёти ва фаолиятининг харита-схемаси», «В. И. Лениннинг болалик йиллари» каби экспонатлар диққатга сазовордир. Ленин хонаси ўқувчиларнинг энг севимли жойи бўлиб қолган.

Тарих хонаси мактаб ўлкашунослик халқ музейининг энг катта бўлими бўлиб, материалларга бойлиги жиҳатидан ажралиб туради. Бу ерда Самарқанд, Бухоро, Хоразм, Ахсикент каби тарихий жойларга қилинган экскурсиялар натижасида тўпланган 1400 дан ортиқ экспонат бор.

Мактабимиз қизил изтопарлари билан шуҳрат қозонган. Уларнинг тинимсиз изланишлари натижасида музейда «Шон-шуҳрат хонаси» вужудга келди. Бу ерда Октябрь инқилоби ва Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ҳақида стендлар тайёрланган. Бундан ташқари 80 дан ортиқ альбом, собиқ фронтчилар ҳақида қизил изтопарлар тўплаган ахборот ва фотосуратлар қўйилган.

Музейнинг бошқа хоналари ҳам экспонатларга бойлиги, йиғилган нодир буюмлари билан томошабинлар диққатини тортади. Тўпланган ашёларни авайлаб сақлаш, улардан ноёб ёдгорлик сифатида фойдаланиш мақсадида фонд бўлими ҳам ташкил этганмиз. Ҳар бир хонага илғор ўқувчилар бириктириб қўйилган. Улар музей ташкилотчиси, география ўқитувчиси жонкуяр Абдуллажон Нуриддинов раҳбарлигида стенд ва экспонатларни тартибга соладилар, экскурсоводлик қиладилар.

Ж. ТОШПЎЛАТОВ,
40-ўрта мактабнинг методист ўқитувчиси.
Наманган шаҳри.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **ПРАГА.** «Судоимпорт» Бутуниттифоқ ташқи савдо бирлашмаси билан Чехословакиянинг кемасозлик заводлари ўртасидаги ҳар йилги оборот 90 миллион сўмни ташкил этади. Прагадаги «Ческе Лоденице» кемасозлик корхонаси ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш тўғрисидаги битимлар асосида СССР учун турли ишларни бажарадиган земснарядлар, землечерпалкалар, насос станцияларини қурмоқда. Словакиянинг Дунай соҳилидаги Комарно шаҳрида жойлашган кемасозлик корхонаси дарёда қатнайдиган пассажир кемалари, қуруқ юк ташийдиган кемалар, шатак кемалар қурмоқда: У ерда қурилган кемаларнинг кўпчилик қисми совет радиотехника ускуналари ва бошқа ускуналар билан жиҳозланган. Янги кемаларни қуришда Польша, ГДР, Югославия ҳам қатнашмоқда.

● **БРЮССЕЛЬ.** Бельгияда Американинг янги ядровий ракеталарини мамлакат территориясида жойлаштириш юзасидан Америка ва НАТО ҳарбийларининг хатарли режаларига қарши тинчликсевар жамоатчиликнинг норозилик намойишлари кенгайиб бормоқда. Фламанд урушга қарши ҳаракат тарафдорлари ҳарбий ҳаво кучларининг Флореннедаги базаси олдида катта норозилик намойишини ўтказдилар. Бу ерда Американинг 48 та қанотли ракетасини жойлаштириш мўлжалланмоқда ва бу ерга келган америкалик ҳарбий мутахассислар билан биргаликда қурилиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Намойишчилар «Қанотли ажалнинг Бельгия диёрида жойлаштирилишига йўл қўймаймиз!» деган сўзларни қайта-қайта такрорладилар.

● **ЖАЗОИР.** Жазоир пойтахтида Африка касаба союз бирлиги ташкилоти бош кенгашининг сессияси ўз ишини тамомлади. Сессияда қитъадаги 50 мамлакат ва бир қанча халқаро ташкилотларнинг намояндалари иштирок этдилар. Сессия қатнашчилари Африкада касаба союз ҳаракатини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш масалаларини кўриб чиқдилар. Тель-Авив-Претория агрессив блоки Америка империализмининг мадади билан қитъадаги тараққийпарвар мамлакатларга қарши кенг ҳужумни бошлаб юборганлиги сессияда уқтириб ўтилди. Ирқчиликка қарши, меҳнаткашларнинг аҳволини яхшилаш учун курашда Африка мамлакатлари касаба союзларининг бирлигини мустаҳкамлашга қаратилган конкрет тадбирлар маъқулланди.

(ТАСС).

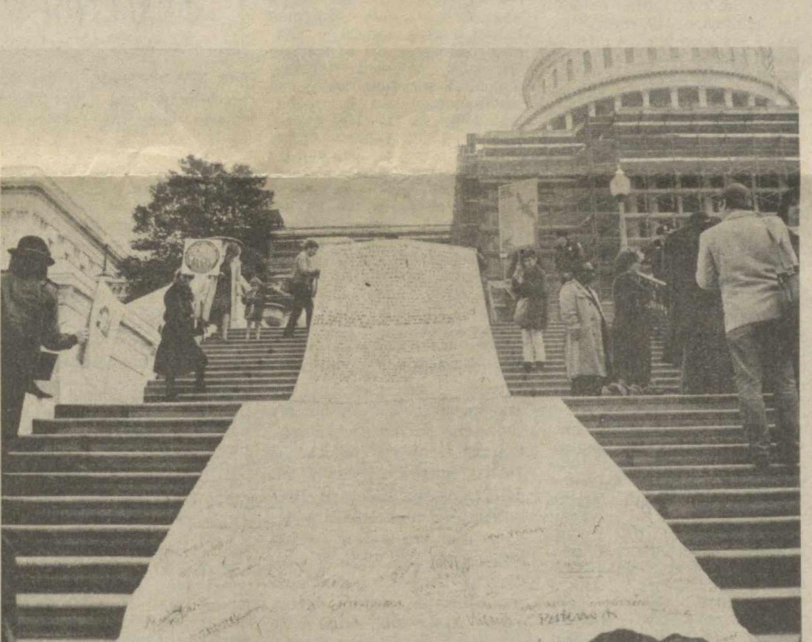

АҚШ. Мамлакат жамоатчилиги маъмуриятнинг агрессив ташқи сиёсатини қатъий қораламоқда. Суратда: Вашингтондаги конгресс биносида оммавий намойиш. Унинг иштирокчилари АҚШнинг Марказий Америкадаги ҳарбий ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисида имзо чекилган варақани ҳам олиб келдилар.

Е. Шальнева фотоси. (ТАСС).

АНДИШАСИЗЛАРЧА ТЎҚИЛГАН ЁЛҒОН

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС мухбири). Қандайдир «сариқ ёмғир» деб аталган нарса СССРнинг Жануби-Шарқий Осиёда ва Афғонистонда гўё химиявий қурол ишлатганлигининг «далили» деб, шу гап теварагида АҚШ маъмуриятининг Советларга қарши авж олдирган кампанияси бошдан-оёқ андишасизларча тўқилган ёлғон эканлиги тобора равшан бўлиб қолмоқда.

Шу муносабат билан «Нью-Йорк таймс» газетасининг ёзишича, Оқ уй ўзининг СССР шаънига қўйган айбларини исботловчи биронта далил кўрсата олмади. Гўё «химиявий ҳужум»га дучор бўлган районлардан намуна учун келтирилган тупроқ ва ўсимликлар лабораторияда текшириб кўрилганида, шу жумладан Пентагоннинг Абердиндаги (Мэриленд штати) махсус лабораториясида ўтказилган текшириш шу намуналарда заҳарловчи моддаларнинг бирон-бир изини аниқлай олмади. АҚШ ҳукумати гўё «сариқ ёмғир» янги химиявий қурол эканини исботловчи «салмоқли далиллар»ни таъқиб этиш тўғрисида берган дабдабали ваъдаларини энди эсга олмасликка интилмоқда, деб уқтирилади мақолада.

«Нью-Йорк таймс» газетасининг қайд этишича, ҳозир маъмурият ўзининг Совет Иттифоқи шаънига қилаётган айбларини «сариқ ёмғир» таркибига микотоксин моддаси киради, деган гап асосига қурмоқда. Бироқ нуфузли олимларнинг фикрича, ёввойи асалариларнинг ҳаёт фаолияти маҳсули бўлган бу модданинг химиявий қуролга ҳеч қандай алоқаси йўқ. Масалан, химия ва бактериология қуроли соҳасидаги етакчи мутахассислардан бири бўлмиш Гарвард университетининг профессори М. Мизелсон шу фикрни айтмоқда. Бу олим «Нью-Йорк таймс» мухбири билан суҳбатда Жануби-Шарқий Осиёдаги «химиявий» атакаларга ишонмаслигини ва «сариқ ёмғир» табиий ҳодисадан бошқа нарса эмаслигига ишончи комил эканини тўғридан-тўғри айтди.

ХАБАРЛАР ОҚИМИ

СУРИЯНИНГ ҚАТЪИЙ ЙЎЛИ

ДАМАШҚ. Араб Социалистик уйғониш партияси Бош секретарининг ўринбосари А. ал-Аҳмар Суриянинг Исроил агрессиясига қаршилик қилишга, империализм билан сионизм фитналарини барбод этишга қаратилган йўли қатъий эканини уқтириб ўтди. Сурия Араб Республикаси, деб таъкидлади у, араб халқларининг ҳаққоний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун ва аввало Фаластин проблемаси одилона ҳал этилиши учун муттасил курашиб келмоқда. Суриянинг социал-иқтисодий ва маданий қурилиш ишида эришган катта-катта ютуқлари унинг изчил сиёсий йўлни муваффақиятли ўтказишига ёрдам бермоқда, деб таъкидлади А. ал-Аҳмар.

«УРУШГА ҚАРШИМИЗ!»

САН-ФРАНЦИСКО. Бу ерда «Урушга қаршимиз!», «Никарагуадан қўлингни торт!» деган шиорлар остида Рейган маъмуриятининг урушқоқлик ва тажовузкорликдан иборат йўлига қарши оммавий норозилик намойиши бўлиб ўтди. Намойиш Сан-Франциско кўрфази соҳилидаги шаҳарларнинг бир қанча жамоат ташкилотлари ташаббуси билан ўтказилди. Унинг қатнашчилари социал программаларнинг маблағларини қисқартириш эвазига АҚШ ҳарбий бюджетини кўпайтириш сиёсатига чек қўйилишини талаб қилдилар.

ХАЛҚ — БЕДОДЛИК ҚУРБОНИ

МЕХИКО. Гватемала халқи мамлакатда америкапараст реакцион режим авжига чиқарган бедодликнинг қурбони бўлмоқда, дейилади яширин шароитда иш кўраётган Гватемала инсон ҳуқуқлари комиссиясининг бу ерда тарқатилган баёнотида. Кейинги вақтларда, деб таъкидланади ҳужжатда, мамлакатда «қўпорувчи унсурлар»га қарши кураш баҳонаси билан тинч гражданларга нисбатан полиция жабр-зулми кучайтириб юборилди. 1300 дан ортиқ гватемалалик судсиз ва терговсиз қамоққа ташланиб, ваҳшийларча қийноққа солинмоқда ва таҳқирланмоқда.

Комиссия баёнотида ер куррасининг илғор жамоатчилигига мурожаат этилиб, Марказий Америкадаги шу мамлакатда инсон ҳуқуқларини активроқ ҳимоя қилишга даъват этилади.

(ТАСС).

АҚШ вице-президентининг Покистонга визити

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Покистонга визит қилиб келган АҚШ вице-президенти Ж. Буш Қўшма Штатлар «Покистоннинг хавфсизлигини мустаҳкамлаш мақсадида у билан ҳамкорликни давом эттиришга» интилмоқда деб шоша-пиша баёнот берди. Шу билан бирга у афғон «қочоқлари»нинг Пешовар яқинидаги лагерига бормоқчи эканини ҳам айтди.

Бу ерга етиб келган маълумотларга қараганда, Вашингтон вакили визит давомида ҳарбий маъмурлар билан Покистонга, шу жумладан Покистон территориясида уя қуриб олган афғон аксилинқилобчиларининг қуролли бўлинмаларига қурол-яроғ етказиб беришни кўпайтириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилишни мўлжалламоқда.

Ж. Бушнинг Покистонга қилган визити, кузатувчиларнинг фикрича, Жанубий ва Жануби-Ғарбий Осиё халқларига таҳликали хавф солаётган Вашингтон — Исломобод ҳарбий-стратегик уюшмасини мустаҳкамлашга олиб боради.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

● БУНИСИ ҚИЗИҚ

ВЕЛОСИПЕДДА САҲРО ОРҚАЛИ

Бангладешлик Ҳасан Салимнинг велосипедда Арабистон саҳросини кесиб ўтишига на жазирама иссиқ, на қум бўронлари халақит беролди. Дунё бўйлаб саёҳат қилаётган спортчи Ҳиндистон, Покистон, Бирлашган Араб Амирликлари, Катар, Саудия Арабистони ва Қувайт территориясидан ўтганидан сўнг Ироққа етиб келди. Салим етти ойдан кўпроқ муқаддам бошлаган саёҳатнинг айни Арабистон участкасини энг қийин ва хатарли участка деб ҳисоблайди. Унинг шундан кейинги маршрути Осиё, Европа, Африка, Америка ва Австралия мамлакатларидан ўтади. Велосипедда Австралиядан ўтиб, Узоқ Шарққа боради, у ердан эса юртига жуда яқин қолади. Бутун дунёни кезиб чиқиш учун салкам тўрт йил давомида велосипед педалини сабр-тоқат билан айлантириш керак» — деб ҳисоблайди довюрак саёҳатчи.

● МЕДИЦИНА

САЛОМАТЛИК УЧУН РАҚСГА ТУШИНГ!

Португалиялик шифокорлар юрак-қон-томир касалликларига чалинишни истамаётган кишиларга «Саломатлик учун рақсга тушинг!» деб маслаҳат беришади. Португалия кардиологларининг тадқиқотлари профессионал раққос ва раққосаларгина эмас, балки бўш вақтларида рақсга тушиш билан шуғулланаётган барча ёшдаги кишилар ҳам юрак касалликларига жуда сийрак чалинишларидан далолат беради. Бунда ана шу практикани бошлаш ҳеч қачон кеч эмас, энг муҳими — «доза»га тўғри риоя қилиш керак. Бу «дори» деб ҳисоблашмоқда мутахассислар, ақлий меҳнат билан шуғулланувчи ва кам ҳаракат қиладиган кишиларнинг барчасига айниқса зарурдир.

● НУФУС

ЕР ЮЗИ АҲОЛИСИ

Кейинги асрнинг бошларида ер юзида 6,1 миллиард киши яшайди. Нью-Йоркда эълон қилинган «Жаҳон аҳолиси жадвали»да ана шу маълумотлар келтирилган. Аҳоли сони йилига 77 миллион кишига кўпаймоқда. Ҳозирги вақтда бутун аҳолининг 79 проценти 25 та йирик мамлакатга тўғри келмоқда. ХХР, Ҳиндистон, Совет Иттифоқи, АҚШ ва Индонезия ана шу мамлакатлар рўйхатига бошчилик қилмоқда. 2025 йилга келиб, бу рўйхатда ўзгариш бўлиши кутилмоқда. Жумладан, Нигерия Қўшма Штатлардан ўзиб, ўнинчи ўриндан тўртинчи ўринга кўтарилиши мумкин.

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ VIII ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

ҚАРДОШЛАР КЎРСАТАДИ

Уч қитъа кинофестивалида қирғизистонлик ва арманистонлик кинематографчилар ҳам актив қатнашиб келадилар. Уларнинг ҳозирги вақтда Иттифоқ экранларида муваффақиятли намойиш этилаётган жуда кўп бадиий ва ҳужжатли картиналари Тошкент халқаро экранида кўрсатилган. Айниқса, арманистонлик экран санъати усталарининг оригинал асарлари фестиваль қатнашчилари ва меҳмонларида, мезбонларда ёрқин таассурот қолдирган. Қирғиз совет киносининг бугунги равнақини ўзида ёрқин акс эттирган киноленталар ҳам дунёнинг турли бурчакларидан Тошкентга ташриф буюрган чет эллик режиссёрлар, актёр ва актрисалар, санъатшуносларнинг эътиборига сазовор бўлган.

Арманистонлик кинематографчилар саккизинчи кинофестивалга режиссёр Сергей Исраеляннинг «Гикор» бадиий фильмини олиб келишмоқда. Асар арман адабиётининг классиги Ованес Туманян ҳикояси асосида ишланган. Фильмнинг бадиий раҳбари ва сценарийси автори Генрих Малян. Санъат мухлислари режиссёр С. Исраелянни оригинал ленталари орқали яхши билишади. Санъаткор даврнинг актуал мавзуларида бир-биридан мароқли фильмлар экранлаштирган. Лекин, унинг бу галги асари — «Гикор» бадиий фильми тарихий мавзудадир. Асар воқеалари революциягача бўлган даврда бўлиб ўтади. Унда ўғлининг «одам» бўлишини ўйлаб, шаҳарга, савдогар ҳузурига интилган камбағал отанинг аччиқ қисматлари ҳикоя қилинади. Фильмдаги бош роль — Гикорни ўн ёшли Альберт Гулинян ижро этган. Унинг отаси образини таниқли артист Соса Саркисян талқин қилган. Савдогар ролини эса, киномухлисларга маълум ва машҳур актёр Армен Жигарханян ижро этади.

Қирғизистон кинематографиясининг сўнгги йиллардаги ютуқлари ҳақида гапирилганда биринчи навбатда кинорежиссёр Болотбек Шамшиевнинг фаолиятини алоҳида таъкидламоқ керак бўлади. Санъаткор оригинал режиссураси, бир-бирига ўхшамаган таҳлили, асарларининг фалсафий моҳияти билан оддий томошабинни, ҳам, моҳир санъатшуносни ҳам бирдай хурсанд этмоқда. Кино мухлислари режиссёрнинг «Манасчи», «Чўпон» каби ҳужжатли фильмларини, «Қараш довонидаги отишма», «Иссиқкўлнинг қизил лолалари» каби бадиий картиналарини севиб томоша қилишган. Режиссёр атоқли ёзувчи Чингиз Айтматовнинг асарларига муваффақиятли журъат қилиб, эъзоз-эътибор қозонган санъаткор сифатида ҳам ҳурматга лойиқ. Миллионлаб китобхонларнинг севимли бадиий мулкига айланиб қолган «Оқ кема», «Эрта учган турналар» қиссалари Б. Шамшиевнинг изланишлари туфайли экранда ҳам ўзининг муносиб ифодасини топди.

Саккизинчи кинофестиваль репертуарида таниқли қирғиз режиссёрининг «Бўрилар уяси» бадиий фильми бор. Мазкур асарнинг қаҳрамони ота-онасидан эрта етим қолган, уруш йилларида болалар уйида тарбияланган Самад Қосимов. У қийналиб юрган кунларнинг бирида ашаддий жиноятчи Бобохоннинг қўлига тушиб қолади. Ўзи англамаган ҳолда, кейинроқ эса, мажбур бўлиб қатор хатоларга йўл қўяди, жиноятга бош қўшади. Фильм қаҳрамон шахсини психологик ва социал жиҳатдан таҳлил қилиши билан диққатга сазовор.

Картинадаги асосий ролларни Суйманқул Чўкморов, Талъат Нигматуллин, Айтурган Тнемиров каби таниқли актёрлар ижро этишган. Сценарий муаллифлари — Болотбек Шамшиев ва Эркин Абишев.

Грузиялик кинематографчилар фестиваль экранида «Баҳор ўтади» фильмини намойиш этишади. Асар замонавий мавзуда яратилган. Фильм сценарийси автори ва режиссёри Нодар Манагадзе шундай деди: «Гурам Рчеулишвили ҳикоялари асосида суратга олинган бу картинада кинематография воситалари орқали ёш ёзувчининг ички дунёсини очиб беришга ҳаракат қилдим. Унинг ҳаётида юз берган реал воқеалар ва унинг бадиий ижод соҳиби сифатидаги қарашлари ягона, гармоник мақсадга хизмат қилдирилган».

«Баҳор ўтади» фильмидаги бош ролларни Марих Ликокели, Тамрико Чичуа, Элгуджа Бурдали, Мераб Комахидзе сингари таниқли санъаткорлар ижро этишган.

С. ДИВИНСКИЙ.

Диққат, янгилик

ЭКРАНДА РАНГЛИ ТАСВИР

Қорақалпоғистон автоном республикаси саноати, транспорти, алоқа хизмати, қишлоқ хўжалиги йил сайин ривожланмоқда. Шаҳар ва район марказлари, колхоз ва совхозларда замонавий бинолар бунёд этилмоқда. Қишлоқлар шаҳар қиёфасини олмоқда. Яқинда автоном республика маданий ҳаётида яна бир янгилик содир бўлди. Нукус телестудиясининг кўрсатувлари бундан буён фақат рангли тасвирда намойиш этиладиган бўлди.

Бунга олдиндан пухта ҳозирлик кўрилди. Чунончи замонавий телерадио аппаратуралар, мураккаб асбоб-ускуналар келтирилди. Монтажлаш ишларини Москвадаги тажриба ишлаб чиқариш корхонасининг мутахассислари олиб боришди. Шунингдек, шауляйлик монтажчилар кўрсатувларни ёзиб олиш аппаратларини созлаб бердилар.

— Бундан 20 йил илгари автоном республика шаҳар ва қишлоқларида илк бор «зангори экран» порлаган эди, — дейди Нукус телевидениеси марказининг инженери Обод Жўлмирзаев. — Мана энди студиямиз орқали кўрсатилаётган турли программадаги намойишларнинг бари рангли тасвирга кўчирилди. Ходимларимиз Марказий ва Тошкент телевидение студияларида тажриба орттириб келдилар. Қорақалпоғистонлик томошабинлар ўзлари учун яратилган бундай қулайликдан беҳад мамнун бўлмоқдалар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Суратларда: 1. диктор, Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Бибихадича Қонпова. 2. Телестудиянинг рангли кўрсатувлар бўйича бош инженери Омон Реимов (чапда), инженер Ўтаген Омонниёзовлар иш устида.

Р. Саидов фотолари.

ТОВУҚЛАР ТУХУМИНИ НЕГА ҚИЗҒАНАДИ?

ФЕЛЬЕТОН

Аввало, ҳаммага маълум бир ҳақиқатни тилга олмоқчимиз: ҳаётда ҳар бир нарсанинг ўз вазифаси бўлади. Масалан, қоғоз ва қалам ёзиб-чизиш учун ишлатилади. Чўмич ва капгирнинг вазифаси овқат сузишдир. Хўш, чорва моллари ва паррандаларнинг вазифаси нима? Бу ҳам азалдан маълум. Сигирнинг вазифаси сут бериш. Товуқ эса тухум туғиши керак. Ўзи аслида шундай бўлиши лозим эдику-я, аммо Жиззах областидаги баъзи хўжаликларнинг чорва моллари ва паррандалари ўз вазифаларини ҳалол адо этмаётганликлари чатоқ бўляпти-да. Баъзилари эса ҳатто бу иш билан шуғулланиш ўрнига осонгина жон таслим этишни афзал кўрмоқдалар.

Гап исботи билан чиройли, дейишади. Бултур Жиззах областининг сувини ичиб, емини еган сигирлар жами 39222 тонна сут бериши керак эди. Амалда эса мўлжалдагидан анча кам бўлиб қолди. Зарбдор ва Зомин районларида ҳар бош сигирдан соғиб олинган сутнинг миқдори йиллик планга нисбатан 96—97 процентда, Ғаллаоролда 91,5 процентда қолиб кетди. Шу районда ҳар бир сигир маҳсулдорлиги 1845 килограммни ташкил этган бўлса, Фориш сигирлари 1770 килограммдан сут беришди. «Камроқ сут берсанг, бузоғингга кўпроқ қолади», деган гапга ишониб шундай қилишганмиш, содда сигирлар...

Область хўжаликларининг паррандачилик фермаларидаги товуқларнинг қақоғлагани осмони фалакни тўлдиргани билан берган тухумларининг унчалик мазаси бўлмади. Шу товуқларнинг айби билан областда йиллик тухум олиш плани 88 процентдан хийла ошди, холос. Октябрь районидаги товуқлар йиллик планни 66 процентга ҳам етказа олмадилар. Пахтакор ва Фориш районларидаги товуқларнинг масъулиятсизлиги шу даражага етдики, улар уч-тўрт кунда атиги биттадан тухум туғиш йўлига ўтиб олдилар.

Содда сигирлару, қизғанчиқ товуқларнинг бу қилиғи майда молларга ҳам ўтганлиги, айниқса, ачинарли бўлди. Областда ҳар юз бош сигирдан 57 тадан, Зомин районида ҳатто 39 тадан бузоқ олиниб, йиллик план лар ўлда-жўлда қолиб кетганлигини кўрган чўчқалар ҳам насл бериш юзасидан белгиланган топшириқни ярим-ёрти қилиб бажариш билан кифояландилар. Бахмал районида бу кўрсаткич энг паст даражада бўлди. Худди шунингдек, қўй ва эчкиларнинг ҳар юз бошидан 1982 йилда 129 тадан, бултур 115 тадан қўзи олинди. Дард устига чипқон деганларидек, Жиззах областидаги йирик ва майда моллар, паррандалар ўз вазифаларини адо этмаётганлари бир нав экан. Улар... ўз бошларини ҳатто қассоб кундасига қўйиб беришгача бориб етмоқдалар. Масалан, Зомин районида ана шу йўл билан 1001 бош қорамолнинг қулоғи остида қолди. Хўжаликларнинг ҳисоботларида эса буни «ички эҳтиёжлар учун сўйилди» деб қайд қилиб қўйилди. Бундай «ички эҳтиёжлар учун» Жиззах районида қорамолларнинг 864 таси, Бахмалда 782 таси, область бўйича эса 5128 таси сўйиб юборилди. Боз устига Зомин ва Октябрь районларидан ташқари ҳамма районларда жами 444 бош соғиб турилган сигирлар ҳам «ички эҳтиёжлар» йўлига қурбон қилиб юборилди.

Кўпгина қорамол, қўй ва эчкилар ҳолидан хабар олинмай қўйилгани сабабли бекордан бекорга нобуд бўлиб кетганига кишининг юраги ачишади. Область бўйича 8253 бош чўчқа, салкам 15 мингта қўй-эчки ҳаром ўлди. Биргина Фориш районида нобуд бўлган қўй ва қўзилар сони бутун бир йирик хўжаликнинг, бундайроғларидан эса тўрт-бештасининг чорвасига тўғри келади.

Биз ушбу фельетоннинг индаллосидан бошлаб, ҳамма айбни йирик ва майда молларга, паррандаларга тўнкаб келяпмиз. Аслида, бу бизнинг эмас, чорвачилик ўз ҳолига ташлаб қўйилган хўжаликлар раҳбарларининг фикри. Бизга қолса, тилсиз жониворларнинг нобуд бўлиб кетишига энг аввало, моллар ва паррандалар зотини яхшилаш, чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш борасида тайинли иш қилмаётган хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларнинг ўзлари айбдор деб биламиз. Фикримизнинг исботи учун яна бир мисол. Ғаллаорол районидаги «Ғаллаорол» совхози зотдор сигирлар етиштиришга мўлжалланган. Хўжаликнинг, жумладан, сут етиштириш плани ҳам бор. Наслчилик билан шуғулланадиган хўжаликда аслида бу борадаги ишлар «беш» бўлиши керак. Балки бошқа жойларда шундайдирку-я, аммо «Ғаллаорол» совхозида бунинг аксини кўрасиз. Масалан, совхознинг 1-фермаси бултур давлатдан анча сут қарздор бўлиб қолган эди. Аҳвол бу йил ҳам ўзгаргани йўқ. Биринчи кварталнинг биринчи ярмидаёқ пландагидан 27 тонна сут кам етиштирилди.

— Қоровултепа сув омбори ишга тушиб, 600 — 700 гектар майдонни ўзлаштирсак ва ўша ерларга озуқа экинлари экиб, етарли ҳосил олсак, ана ундан кейин сутчилик соҳасидаги вазифаларимизни қойиллатиб адо этиб ташлаймиз, — дейди ферма мудири Ўтан Бобоёров.

Эсингиздами, афандининг битта тухум топиб олиб ўй сурганлари. Қўлидаги тухумдан жўжа очирса-ю, шу жўжани товуққа айлантирса. Товуқ кўплаб тухум туғиб берса. Бу тухумлардан яна жўжалар очирса. Омад келгани шу-да! Тухум — жўжа — товуқ... Товуқ-тухум — жўжа... Шу йўл билан қанчалик бойиб кетиш мумкин. Ширин хаёллар оғушида Афанди беҳосдан бўшашиб тухумни қўлидан тушириб юборибди... Ферма мудирининг гаплари ҳам беихтиёр мана шу латифани эслатади. Тўғри-да, сув омбори бу беш йилликда ишга туширилиши кўзда тутилмагандан кейин унга қачон сув тўлдирилади-ю, қачон ерлар ўзлаштирилади. Қачон ўша майдонларга озуқа экинлари экилади-ю, қачон мўлжалдаги ҳосил олинади? Эҳҳе...

«Ғаллаорол» совхозидаги ишлар ривожи сув билан боғлиқ бўлса, Бахмал районидаги «Сангзор» ва «Бахмал» совхозларида юзага келган аҳволнинг учи электр энергияси таъминотига бориб тақалади. Ҳар иккала хўжаликда ҳам яхшигина озуқа цехлари қуриб битказилган. Цехда ёз ойларида донадор озуқалар, витаминли ўт уни тайёрланиб, қишлов даврида дағал хашаклар қайта ишланиб турилса борми, сут булоғининг кўзи очилади деяверинг. Аммо етарли кучланишдаги электр энергиясини етказиб бера оладиган подстанциянинг йўқлиги сабабли мана шу озуқа цехлари бекор турибди. Бундай аҳволни кўрган бошқа айрим районлар раҳбарларининг энсалари қотиб, бу муҳим ишга умуман киришмаётганликларини ҳам тушуниш керак. Масалан, Жиззах районида 12 та хўжалик бўлса, шулардан ўнтасида озуқа цехи йўқ. Шу ўнта хўжаликнинг 4 таси республика Қишлоқ хўжалик министрлигига, 6 таси эса Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига қарашлидир. Жиззах районининг ва шу ердаги хўжаликларнинг ташкил топганига кўп йиллар бўлганига қарамай, ҳанузгача озуқа цехи қурилишига киришилмаганлигини қандай баҳолаш мумкин? Бундай шароитда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш амри-маҳолку, ахир! Жиззахдан ташқари Бахмал, Зомин, Ғаллаорол районларидаги хўжаликларнинг кўпчилиги ҳам типовой усулда қурилган фермаларга эга эмаслар. Шу районлардаги 54 та чорвачилик биносида механизмлардан умуман фойдаланилмаяпти. Чорвадорлар меҳнатини енгиллатиш тўғрисида ким бош қотириши керак?

Жамоат чорвачилиги — умумхалқ иши. Шундай экан, бу муҳим ишга ҳамма баравар жон куйдириши керак. Акс ҳолда Жиззах областида юқорида тилга олинган содда сигирлару, қизғанчиқ товуқлар сони янада кўпайиб кетиши ҳеч гап бўлмай қолади...

Турғун СОБИТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Геология министрлигининг

ГЕОЛОГИЯ ВА НЕФТЬ-ГАЗ КОНЛАРИНИ РАЗВЕДКА ҚИЛИШ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мудирлар: ер қобиғи физикаси лабораторияси, таянч параметр учун пармалаш материалларини илмий ишловчи сектор;

катта ва кичик илмий ходимлар: нефть ва газ конлари геологияси, литология, палеогеография ва минералогия, регионал геология ва тектоника, конларни ва фойдали қазилмаларни излашнинг геофизик методлари, нефть ва газ конлари геохимияси ва гидробиологияси.

КОНКУРС МУДДАТИ — 11 ИЮНГАЧА.

Қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади: кадрларни рўйхатга олиш шахсий варақаси, характеристика, институтни тугатганлиги тўғрисида диплом копияси, илмий даражаси бўлган тақдирда — илмий даражаси ва унвони ҳақидаги диплом, фотосуратлар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Ш. Руставели кўчаси, 114-уй (институт илмий секретарига.

●

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг

АКУШЕРЛИК ВА ГИНЕКОЛОГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

акушерлик ва гинекология ихтисоси бўйича (4 ўрин) клиник ординатурага

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ариза ва ҳужжатлар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

Ҳужжатлар институт директори номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: 700124, Тошкент шаҳри, М. Горький проспекти, 132-«а» уй.

Институт ётоқхона билан таъминламайди.

●

ЎЗБЕКИСТОН ШОЛИКОРЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

шоли уруғчилиги бўлими мудири вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкрус муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ариза ва ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 702310, Тошкент области, Ўрта-Чирчиқ райони, Авангард посёлкаси.

●

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги

НАБИ ҒАНИЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ КИНОТЕХНИКУМИ

техникумга киришни хоҳловчилар учун 25 май соат 10.00 да

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Программада: техникум ўқитувчилари ва лабораториялари билан танишув.

Адрес: Тошкент шаҳри, 95-алоқа бўлими, П-Чимбой кўчаси, 96-уй (28 «э», 38, 34 «э», 76, 87-автобуслар; 8, 18-троллейбусларнинг «Студентлар шаҳарчаси» бекати).

●

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Сувда цирк» Москва цирки артистларининг гастроллари (11, 15, 18.30).

Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институти раҳбарлиги ва коллективи Фарғона мева кўчатчилик совхози бош бухгалтери Н. Х. Холматовга отаси

Умурзоқ ХОЛМАТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

ЮГУРИШ ВА ЮРИШ

Боку шаҳрида марафонча югуриш бўйича ўтказилган СССР чемпионатида республикамиз вакиллари ҳам иштирок этдилар. Чунончи, янгиерлик Н. Усмонова марафон масофани икки соат 36.03 секундда босиб ўтиб, халқаро классдаги спорт мастери нормативини такрорлади ва чемпионатнинг бронза медалини қўлга киритди. Ангренлик В. Белобородов эса марра яқинида кутилмаганда йиқилиб, икки соат 14 минут 34 секундли натижа билан тўртинчи ўринни эгаллади. Чебоксарида СССР кубоги учун спортча юриш мусобақасида бухоролик Н. Башкирцев 20 километрли масофани бир соат 23 минут 32 секундда босиб ўтиш билан халқаро классдаги спорт мастери нормативига тенг натижа кўрсатди. У 200 югурувчи орасида 11-ўринни олди.

ФУТБОЛ:

ЯНА ХАВФЛИ ЗОНАДА

Жиззахнинг «Звезда» командаси ўз майдонида икки учрашув ўтказиб, мавқеини бўшаштириб юборди. Жиззахликлар Риганинг «Даугава» (2:2) ҳамда СКА «Карпати» (1:3) коллективларини қабул қилиб, қимматли очколарни йўқотишди. Ваҳолонки, футболчиларимиз 7 очко билан бирмунча ўнглаНиб олишган эди. Ҳозир биринчи лига коллективлари орасида «Металлург» командаси 15 очко билан ягона пешқадамлик қилмоқда. «Помир» 14, «Факел» 13 очко тўплаб, иккинчи ва учинчи ўринларда боришмоқда.

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● СУВ ТЎПИ. Тбилисида ўтказилаётган халқаро турнирда СССР терма командаси дастлабки учрашувини Болгария ватерполчилари [12:4] билан ўтказди. Терма команда составида тошкентлик Олимпиада чемпиони Э. Шагаев ҳам иштирок этмоқда.

ТАРИХЧИНИНГ ҚЎЛЁЗМАСИ

Душанбалик адабиёт тадқиқотчиси А. Алимардонов республика Фанлар академиясининг шарқшунослик институти қўлёзмалари орасидан топган асар XX аср бошларидаги Тожикистонни таърифлаб беради. Бу қўлёзма тарихчи ва географ Муҳаммад Содиқ хўжа Гулшаний ёзган «Тарихи хумоюн» асаридир.

Қўлёзманинг қисмати нима бўлганлиги узоқ вақтгача маълум эмасди. Гулшаний ижодини юксак қадрлаган Садриддин Айний 1926 йили ўзининг «Тожик адабиёти намуналари» асарида «Бу китоб... йўқолган» деб ёзган эди. «Эсдаликлар»ида эса қўлёзманинг автори тўғрисида: «Бухоро мадрасаларида рус тилини ўрганган биринчи талаба бўлганди», деб ёзган.

Бахтли бир тасодиф туфайли китоб омон қолган. Душанбалик китобхон Бекиназар Аҳмадов уни институт фондига топширган. Сарғайиб кетган саҳифаларда қизиқ-қизиқ фактлар бор. Масалан, тадқиқотчи унумдор Вахш водийси тўғрисида одам кам, овлоқ жойлар, деб ёзади. Автор Помир қишлоқларида қашшоқлик, саводсизлик ҳукм сурганини кўрган. «Кўпгина қишлоқларда одамлар тифдан, безгакдан, қора чечакдан азобдадирлар», — деб ёзади Гулшаний.

Совет ҳокимияти йилларида тожик халқи босиб ўтган йўлга яққол баҳо беришга имкон яратган тарих қўлёзмаси чоп этишга тайёрланмоқда.

Ю. КУШКО,
ТАСС мухбири.
ДУШАНБА.

ЧАНҚОҚБОСТИ ИЧИМЛИКЛАР

Ўрта Чирчиқ район матлубот союзининг савдо базасида қурилган лимонад цехи маҳсулот бера бошлади.

Бу ерда ҳар йили хўл мева-цитрус мевадан миллион шиша хушбўй ичимлик тайёрлаб чиқаришга мўлжалланган автомат комплекс ишга туширилди. Корхона қишлоқ савдо тармоқларига, экин-тикинга тайёргарлик кўраётган деҳқонларнинг дала шийпонларига ўз маҳсулотини юбориб туради.

Коммунистик районидаги «Правда» колхози территориясида, Риштон озиқ-овқат комбинатида қуриб битказилаётган янги лимонад корхоналари ёз мавсумида ишлай бошлайди. (ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

20 МАЙ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Концерт. 10.10 — Будильник. 10.40 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.40 — Здоровье. 12.25 — Тонгги почта. 12.55 — Киножурнал. 13.05 — Қишлоқ янгиликлари. 14.05 — Музикали киоск. 14.35 — Темур ва унинг командаси. Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 16.45 — Саёҳатчилар клуби. 17.45 — Мультфильмлар. 18.15 — Халқаро панорама. 19.00 — Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. Спартак — Торпедо. 23.35 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.15 — Концерт. 9.30 — Ҳужжатли фильмлар. 9.55 — Рус тили. 10.25 — Концерт. 11.25 — Ҳайвонот оламида. 13.50 — Эркин кураш бўйича СССР чемпионати. 14.20 — Телефильм. 14.45 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 16.35 — Телефильм. 16.50 — Икки капитан. Бадиий фильм. 1-серия. 18.00 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 18.30 — Концерт. 19.00 — Регби бўйича Европа чемпионати. СССР — Франция. 19.45 — Давлат рус музейи. 20.15 — Рус халқ чолғу оркестри ижро этади. 20.50 — Концерт. 21.00 — Ю. Рябчинская хотираси учун байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича халқаро мусобақалар. 21.30 — Время. 22.05 — Иван Иванович Иван Никифорович билан қандай низолашишди. Бадиий фильм. 23.10 — Илмий-оммабоп фильм. 23.35 — Футбол. Динамо (Минск) — Динамо (Киев).

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.25 — Телеминиатюралар. 11.10 — Чет эллик меҳмонлар Ўзбекистон ҳақида. 11.25 — Мультфильмлар. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Бузилмас иттифоқ. 14.00 — Телетеатр почтасидан. 15.20 — Ўзбекистон спорти. 15.50 — Реклама. 18.05 — Мультфильмлар. 18.30 — Санъат ғунчалари. 19.00 — Илмий-оммабоп фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Лирик концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Солдат қабри. Бадиий фильм.

21 МАЙ, ДУШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Асли болаликдан. 12.10 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 13.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.15 — Б. Васильев асарлари саҳифаларида. 17.10 — СССРда II Халқаро музикали фестивалнинг концерти. 17.50 — Расмларда қуёш акси бор. 18.05 — Онамларнинг мактаби. 18.35 — Мактаб ўқувчиларининг Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР қишлоқ хўжалиги министрининг ўринбосари Б. А. Рунов билан учрашуви. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ишлар ва одамлар. 20.00 — Тинчлик велосипед пойгаси. 20.20 — Қишлоқда бир ой. Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Фильм-спектаклнинг давоми. 00.05 — Дунё воқеалари. 00.20 — Футбол шарҳи.

МОСКВА-II. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Эркин кураш бўйича СССР чемпионати. 19.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 20.55 — Дунё ва ёшлар. 21.30 — Время. 22.05 — Ёзги гастроллар. Бадиий фильм. 23.25 — Ю. Рябчинская хотираси учун байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича халқаро мусобақалар.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Ўқув программаси. 10.40 — Телефильмлар. 11.30 — Ўқув программаси. 11.50 — Телефильмлар. 12.30 — Ўқув программаси. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ўсмирлар учун Орзу. 18.45 — Мультфильм. 19.00 — Совет Армияси жангчилари учун. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VIII Халқаро Тошкент кинофестивали олдидан. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30— Время. 22.05 — Бугун оламда нима гап. 22.20 — Муҳаббат ва нафрат. Бадиий фильм. 23.25 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.30 — Қизиқарли математика. 19.00 — Телефильмлар. 19.45 — Врач маслаҳати. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Жаҳон адабиёти классиклари. 21.20— Ҳужжатли фильм. 21.30 — МОСКВА-II.

РАДИО

20 МАЙ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — Табассум. 11.30 — Сиҳат-саломатлик радиожурнали. 12.10 — Мураббийлар радиоклуби. 13.30 — Ёшлар санъати. 15.40 — Парвона. Спектакль монтажи. 17.20 — Ўзбек куйларидан концерт. 18.15 — Халқаро кундалик. 18.30 — Ёшларнинг талабларига биноан концерт. 19.25 — Ёшлик. 20.50 — Атеистик тарбияда янги урф-одатларнинг роли. 22.30 — И. Икромов ва С. Калонов қўшиқлари.

21 МАЙ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Бахт қўшиқлари. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Ёзувчи ва қаҳрамон. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 18.15 — Халқаро кундалик. 18.30 — Чолғу куйлари. 19.25 — Х. Жўраев. «Поэма-рапсодия». 20.50 — Халқаро ҳаётнинг актуал масалалари. 21.00 — Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари М. Қориев. «Спитамен». Романдан парча. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт.

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

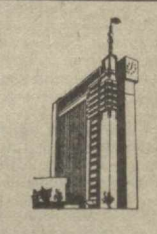

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 14020. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. —115. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12